

RUH MADE

Cilt : 6 - Sayı: 63 - Nisan 1965

Cemiyet adına Sahip ve
Mes'ul Müdür
SUAT TAHSUĞ

Hazırlayanlar :

Dr. Ata Atalay
Feridun Tepeköy
Erol Haras
Ergün Arıkdal
Afif Yesari
Salih Öge
Erol Sevil
Azime N.
Enver Ölçerman
Mehmet Sancar
Çetin Salkök
Ali Erman
Suvar Köseraif

İdarehane ve Cemiyet binası
Taksim, Sıraselviler, Billürcü
Çıkmazı Sümbül Apt. No. 14/2
(Otel Santral Sokağı)

Dizgi ve Baskı :
Baha Matbaası

Kapak Baskı :
Karadeniz Matbaası

Abone ücreti
Yıllık 18 Lira
6 aylık 9 Lira

**Haberleşme, Abone ve
Havale adresi :**
RUH ve MADE
P. K. 1157 . İstanbul

RUH ve MADE'den Sevgili Okuyucularına

idealler yıldızlara benzerler, denir. Onlara erişemeyiz; fakat bakarak yolumuzu bulabiliriz.

Eğer önümüzde bir ışık bulunduğunu bilmeseydik yürümemize ne lüzum kalırdı.. Bulunmuş ve bulunacak hakikatın elimizde olduğunu, artık bundan başka bir şey olamayacağını iddia etmek korkunç bir ölüm çeşididir.

Ve bu şekilde "Ölmüş" insanlar vardır. Dayanılmaz bir ruh sıkıntısını perdeleyen yalancı bir gurur, sahte bir emniyet ve neşe içindedirler.

Bunlar realiteleri içinde dönüp dolaşanlardır. Fakat hiçbir vasat, yardımdan müstağni değildir.

Bu kimseler de gerek olaylarla, gerek çeşitli karnallardan gelen fikri hitaplarla uyandırılmaya çalışılır. Burada yeni ve daha üstün bir realiteye kavuşanlar, ilerlerindeki görünmeyen yıldızın inananlarıdır. Bunlar muhitlerinde, bu muhite uymadıklarından, bazan alaylarla, bazan da sert tepkilerle karşılaşır. Sonra, olaylar apaçık bir hale gelir. Olan olmuştur. Hakikat ortaya çıkmıştır. Kazananlar yeni şartlara intibak edebilenlerdir.

Tıpkı çok eskiden yaşamış hayvanların müzelerde seyrettiğimiz fosilleri gibi, bazı geçmiş realiteler arzın sinesinde bir misâl ve ibret vesilesi olur.

Bir ilersi daima bir gerisi ile, içinde bulunduğumuz vasatta, ortaya çıkmak kaderindedir.

Ama, hiç, hiç unutmamalım ki, ilerde, çok parlak bir yıldız ışıldıyor. Bu yıldızın ışıklarını görmeye çalışalım. Mütevazı, araştırmacı ve ümit içinde olalım. Unutmamalım ki, Bilgi, yolarımıza ışık tutacak olan bir yıldızdır.

Hamburg, gençliği koruma yolunda yeni tedbirler alıyor — "Tatlı hayat"a karşı sıkı tedbirler

Hamburg (DaD) — Liman şehirleri eskiden beri gençler üzerinde büyük tesir yapmaktaydı ve onları cezbetmektedir. Buna örnek olarak Hamburg şehri gösterilebilir. Hamburg'da her gün şehrin yalnız civarından değil, Federal Almanya'nın hemen her tarafından, hatta komşu yabancı memleketlerden erkekli, kıvrılı birçok gençler gelmekte ve bu şehirde şanslarını denemektedirler. Bunlar çalışmak üzere gelseler, büyük bir memnuniyet uyandıracaklardır. Fakat macera uğrunda geldikleri zaman, umumî eskân pek çok problemlerle karşı karşıya bırakıyorlar. Büyük hareketli bir şehirde genç insanlar kolayca zararlı tesirlerde kalmaktadırlar. Diğer taraftan endüstrileşmiş cemiyetlerde gençler şahsî bağlar kurmakta zorluk çekmekte ve aile onlara eskisi gibi bir dayanak, bir sığınak vazifesi görememektedir. Bunun içindir ki, Federal Almanya'da bütün halk ilgili kanunlarla gençliği koruma yolunda elbirliğiyle çalışmaya çağılmaktadır.

Bundan kısa bir süre önce Hamburg Şehrinde «Gençliği Koruma Tecrübeleri» adı altında bir kurs açılmış, bu kursa gençlik kurulları, polis, İşçi Daireleri, Sosyal Daireleri, okul ve sağlık müdürlükleri ile ekonomi ve trafik müdürlüklerine ait temsilciler katılmışlardır. Kursun gayesi, karşılıklı fikir ve tecrübe teatisinde bulunmak ve gençliğin korunması yolunda ortak çalışmalarını arttırmak olmuştur. Bu arada, ilk defa olarak 1963 yılı yaz aylarında Batı Almanya'da kurulan «Gençliği Koruma Birliği» nin hazırladığı faaliyet raporu büyük bir ilgi uyandırmıştır.

«Gençliği Koruma Birliği» dört erkek ve bir kadın sivil polise ekonomi, veya gençlik dairelerinde çalışan bir memurdan müteşekkildir. Bunların vazifesi, gençliği, yetişkinler dünyasının tehlikelerinden korumaktır. Bunlar gece gündüz şehrin çeşitli bölgelerini özellikle amaçlı ve liman mahallesini kontrol etmektedirler. Bu memurlar lokallerde, parklarda rastladıkları gençleri toplar, icabına göre ya evlerine götürür, ailelerine teslim ederler. Yahut da önce bir ifadelerini alırlar. Birlik üyeleri ayrıca 21 yaşından aşağı gençlerin ahlâkı bozan vazifelerde, meselâ konsomatrist veya dansöz olarak çalıştırılmamalarına dikkat ederler.

Gençliği Koruma Birlikleri 1964 yılında yaptıkları 2.500 kontrolde lokanta veya oyun salonları gibi gençlik için tehlikeli olabilecek yerlerde 1000 den fazla çocuk veya genç toplamışlardır. Bunların üçte ikisinden fazlası kıvrılı. Ekserisinin evden veya yurttardan kaçmış oldukları anlaşılmıştır. Yabancı gençler de Alman kanunlarına tâbi olduklarından, aynı koruma tedbirlerine göre muamele görmektedirler.

Gençliği Koruma Birlikleri kuruluşlarından beri geçen 18 ay içerisinde pek çok faaliyet göstermiş ve büyük faydalar sağlamıştır. Diğer şehirler de Hamburg'u örnek alarak, henzeri tesisler kurmuşlardır. Özellikle İskandinav memleketleri bu faaliyetleri büyük bir ilgi ile takip etmektedirler. Çünkü problemler dünyanın her tarafında aynıdır ve dünyanın bütün büyük şehirlerinde gençlik aynı tehlikelere inaruz bulunmaktadır.

Sigrid V. VOSS

Bugünün yaşlıları ve yarının çocukları

Yazan: Suat TAHSUĞ

Nesiller arasındaki fark; en küçüklerimizimizin olağanüstü zekâ ve kabiliyetleri, gençler ile yaşlılar arasındaki uyumsuzluk ve anlaşmazlık bu günün inkâr kabul etmez bir vakiasıdır. Acaba bu problemi objektif bir gözle ve bilgilerimizin ışığında incelersek ne gibi neticelere varırız?

Bir çeşit terbiye usûlüne göre, evlâtların ana babanın fikir ve kanaatlarına uygun olarak yetiştirilmeleri icap ediyor. Ana ve baba, fikir ve kanaatlarını çocuklarında göremedikleri nisbette de üzüntü içinde kalıyorlar.

Bu üzüntüden evvel düşünölmek gere-

ken şudur: Fikir ve kanaatlarımız nelerdir ki onun devamını arzulayalım?

Bugüne kadar bunlar tatbik edilebilmiş midir? Tatbik edilmişse nasıl netice vermiştir?

Bugün bütün dünyada moda haline gelmiş bir tabirle «Asi gençlik» problemi her aile ocağında küçük veya büyük bir nisbette, kendini göstermiş bulunmaktadır. Bu bir vakıadır ve bunu inkâr etmek, küçümsemek, deve kuşu gibi kafamızı kuma sokmaktır.

Umumî bir dejeneresans (soysuzlaşma) mı? Bir kuyruklu yıldız geçti de, tesirinden insan nesli bozuldu mu?

Suali cevaplandırmadan, genç neslin ortaya koyduğu davranış tarzını inceleyelim: Cinsiyet mevzuunda umumî anlayışın kabul etmediği açık bir tatbikat serbestliği vardır. Hareketlerde bir sertlik, yıkıcılık, kırıcılık, adeta mânâsız bir tahrib ve tahrik arzusu vardır. Bu, bir memnuniyetsizliğin ifadesidir.

Beğenilmeyen nedir?

Medeni dünyada carî olan ahlâk sistemi; iki yüzlü bir «görünüş ahlâkı», mevcut normların münakaşasız kabulü ve görünüşte onlara uyulmasıdır.

Yeni nesil bunu kabul etmemektedir. Görünüş ahlâkı onları doyurmamaktadır. İçi, dışı gibi, samimi olmak arzusu, onlarda bir iç düzen arayışı ve saflaşma, ahlâkîleşme gayreti yerine, mevcut ne ise, iyi veya kötü apaçık ortaya konulması tarzında tecelli etmektedir. Şuuraltı komplekslerine cemiyet baskısının yol açtığı, ondokuzuncu asırda Freud tarafından ortaya konulmuş idi. Bugün bu baskı, ortadan kalkmak, kırılmak üzeredir. Böyle bir baskının kalkışı elbetteki ilk plânda ilkel içgüdülerin boşanmasına yol açacaktır.

Bu boşanma aslında bir protesto feryatıdır. İçtimaî düzen karşısında şuuraltının hakkını arayışıdır.

1900 senelerinin deniz kıyafetleri gülünç derecede kapalıdır. Eski çeşit elbiseler insan vücudunu rahatsız edecek sıkılıkta, gayrî tabilliktedir. Moda, arayışlarıyla bu mahzurları ortadan kaldırmıştır; kaldırmaya çalışmaktadır. Ama ahlâk sistemlerimiz öyle mi?

Biz bu kapalı, sıkıcı ahlâk düsturları

mızla hakikî bir ahlâk sahibi olabildik mi?

Bu soru, bu «biz» tabiri, «ele güne karşı rezil olmamak» noktai nazarından hareket eden anlayışlar içindir.

İnsanları mes'ut edecek gerçek bir ahlâk; doğruluk, sadelik, tabiiyet, temizlik ve başkalarına zarar vermemekten başka, insan ihtiyaçlarının makûl bir şekilde ve nizamlı olarak yerine getirilmesinden başka neyi hedef tutabilir?

İlkel içgüdülerin üstünde, modern psikolojinin de kabul ettiği yüksek içgüdüler de göz önünde bulundurulmaksızın nasıl sıhhatli bir fert ve düzgün bir cemiyet düşünebiliriz?

Bu, ferdde mevcut bir düşünce hayatının ve bir fikri gerçekleştirmek üzere girişilen mücadelenin tahakkukundan başka ne ile tennin edilir? Yaşamak, yaşayabilmek; düşünmek, düşünebilmek; düşündüklerini yapmak, yapabilmek.

İnsanların düşünceleri ayrı mıdır? İnsanlar birbirine karşı ezeli ve sinsi bir düşmanlık ve mücadele içinde midirler?

Dünyanın bugünkü zahiri görünüşü bu fikri destekler mahiyettedir ve bu inanç da dünyada bir cehennem atmosferi yaratmaktadır. Maddî kıymetlerin ve egoizmanın taht üzerine oturtulduğu her yerde bu boğucu atmosferde zarurî bir iklim şartı olacaktır.

Ama dünyanın gerçek atmosferi bu mudur?

Bu bir bilgi meselesidir. Ve bize yetecek kadar olanı da bugün için bizden asla esirgenmiş değildir. Dünyanın gerçek atmosferi varlıkların kanunlarla ve tesirlerle birbirine bağlandığı bir sevgi atmosferi, bir diğerkâmlık atmosferidir.

Bu kanunları, bu tesirleri bilemediğimiz, göremediğimiz için ekseri aksi istikamette çabılıyor ve hep müeyyideler, cezalar, sertlik ve karışıqlarla karşılaşyoruz.

Peki, yeni doğanlarımız böyle bir buhran içindedir de bundan bir evvelki nesil niçin bu buhranın mes'ulünü onlar addetmekte, ördek yavrusu çıkartan bir tavuk şaşkınlığı içinde bulunmaktadır?

Çocuklarımız yoktan var olmamışlardır.

(Devamı 35. sayfada)

İlâhi Dostla Görüşmeler

Varlık : M. Molla

— Fazilet hakkında malûmat rica edeceğim?

Mustafa Molla : — Biz ruhu çırılçıplak kutsî varlığının mahiyeti ile temaşa etmeğe alıştığımız için fazilet ile faziletsizlik arasında da bir kıyas rüknüne sahip değiliz. Sizin ağzınızla konuşmak lâzım gelirse; fazilet ruhun kendi enesindeki kutsiyete sadık kalmasıdır. Bu takdirdedir ki insan müşkülâta uğramamaksızın ve bir rehber, kılavuz ihtiyacı hissetmeksizin doğrunun, iyinin ve güzelin yolculuğunu yapar. Fakat yine hak vererek tekrar edelim ki, ağır yüklerinizin altında belki de istikametlerinizi kaybedebilirsiniz. Size ses olup cihetlere doğru, ilerlere doğru çağırınlar olur. Size kuvvet olup, sağa, sola cevelan imkânlarınızı temin edenler olur. Sizze ışık olup adımlarınızı gösterenler olur. Fakat bilnetice sizi size teslim etmek için çalışırız. Fazilet kendi öz kaynaklarına varabilmiş insanların kârıdır Bunun dışında kâr etmez.

— Dilediğiniz kadar vakte ereceksinizden kasit ve aynı zamanda medyumlardaki tedavi kabiliyetleri hakkında muhtasar malûmat lütfetmenizi rica edeceğim?

M.M. — Size karşı ve size doğru bir çok seyyaleler gelir ve bunları alırsınız. Medyumun hususî hassaları vardır. Onlar ancak muayyen hudutlar ve muayyen mevzularda müessir olurlar. Meselâ ağrıyı dindirir, ateşi teskin eder de öksürüğü kesemez. Başka bir medyumun celsesinde aynı şey mümkündür. Zira medyum buradan kendi tabiatına ve kendi varlığındaki maddi evsafa göre bir takım vibrasyonlar alır. Medyum vardır felci iyileştirir, yaraları bir anda iyileştirir. Medyum vardır yürümeyene bir el işareti ile yürü kumandası verir ve muvaffak olur. Medyum vardır ki bir kayaya baktığı vakit çatlatılabilir. Fakat sizin medyumunuzda bu has-

sa mevcut değildir. Bununla beraber burada tedavi kasdinin hakim olmadığı da aşikârdır. İlk size müteallik şartlara riayet edin. Eğer bunun sınırında aciz kalınmış ise bize müracaat edildiği takdirde sizi üç celsede Allahın inayeti ile sahili selâmete çıkarabiliriz. Bu şüphesizdir ki medyum için çok büyük bir yük olacaktır. Amma bu da kabil olur. Bu itibarla icap eden şartlara riayet edin. Dünyada az veya çok bulunmanın buralarca hiç bir kıymeti yoktur.. Sizin gibiler için dünyada bulunmanın bir an için büyük kıymeti vardır. Dünyayı hazmedememiş kimse için.. Bu itibarla sizin bu âlemde bulunmanız, hem kendi zaviyenizden ve hem de başkalarına hizmet zaviyesinden bir zaruret halindedir ve bu zaruret bakımından isterseniz kendi plânınızda, kendi çerçevenizce, amalinizin icap ettirdiği mesafeye kadar yürüyeceksiniz ve ondan sonra tabii ömrünüzü ikmâl edip bu tarafa intikâl edeceksiniz.. Bu Allahın bileceği bir iştir. Fakat bu o kadar mühimdir ki şu sarsak devrenizde çalışmanız hem sizin için ilâhi bir lütuf, hem bizim için büyük bir cehit ve arzu, hem de bu bahane ile icap ederse mukadderin dışında da ilâhi murat budur ki, size zaman bahş olunacaktır. İsterseniz.. Bu itibarla şu da ifşa edilmiş oluyor ki celselerimiz bir an inkitaâ uğramıyacaktır. Allaha çok şükür. Hiç bir zaman.. Hepinizde hüsnüniyet hakimdir. Bu itibarla gurur derecesinde bir sürur duymaktayız. Hepinizi tebci ve takdis ederiz. Şimdilik bu kadarla kalması daha uygundur.

— Efendim spürtualizim ile memleketimizde meşgul olanlar son derecede azdır. Bunun yayılarak büyük kitlelerin istifadesi mümkün değil midir?

M. M. : — Bunun hududunu nasıl tesbit edebilirsiniz? Sonra gariptir, hemen önünüze gelen bir sofraya gibi her şeyi mütalâa et-

mektesiniz. Zamanlar geçer, nesiller geçer, nihayet bunlar tekrar ele alınır tefsir edilir, şerh edilir, üzerinde durulur.. zannedersem bunlar mukadderdir. Her şeyi biz size şerh ve izah edemeyiz. Bütün bunlar bir plân dahilindedir. Bu gün zannettiğimiz çok fevkinde insan kurtarmış bulunmaktasınız Her taraftan size dualar yükselmektedir ve sizin bu büyük tevazuunuz ve safdillik derecesine varan samimi faaliyetiniz sayesinde ki her zaman müsmir olmaktadır.. Yolunuzu da im kılan da budur. En ufak bir vasıta garzkarlığı işin içine girse idi diğerleri gibi sizde ya mahdut bir imkân elde eder, muayyen bir dönümden itibaren bu işten mahrum kalırdınız, yahut aksi neticelerle karşılaşırđınız.

— Efendim ölüm nasıl vaki oluyor. Bu hususta münasip bir zamanda bize izahat lütfeder misiniz?

M. M. : — Bu size bir faide temin ettikten sonra anlatılır, teccessüs için değil.. Derin bir ruhaniyetten fıskırmış bir hazırlanış arzusu ile sorduğunuz takdirde muvaffak oluruz. Ölümü soğuk kılan insanın kendi mizacıdır ve ölüm hayatın sıcaklığı karşısında soğuktur. Hayat sıcak kılınmasa idi siz dünyaya hiç bir zaman bağlanamazdınız.. Bu itibarla ölümün soğukluğu sizi hayata bir az daha bağlamaktadır.. Ondan bir az daha fazla bir şeyler elde etmeğe çalışmaktasınız?.. Her şey müretteptir. Kılı kılına her şey azami derecede suûri bir nizama bağlanmıştır. Gaye çok büyüktür. Sizin kendi gayeleriniz fert befert mevzuubahis olduğu gibi olan halde hepinizin gayesini gaye edinmiş olan iradeler vardır ve bu âlem böylece namütehiliğe doğru teselsül edip gitmektedir.

Allaha ısmarladık, hepinizi Allaha emanet ederim.

Meyvalar

Acı bir meyva kendi tadını bilmez elbet. Ama, ondan da şaydalanırlar vardır. Fakat insanların istifade ettiği meyvalar öyle mi?

Ağacında, bir bakıma yalnızdır meyva. Dalından kopacağı zamanı beklemektedir. Bilmez ki toprağın derinliğinde kökler, onu beslemek için çırpınmaktadır. Bilmez ki yeşil yapraklar onun için teneffüs ediyor. Gün ışığına avuç açıyorlar. Hepsi onun için.

Ve meyva da, böcekler, kuşlar, belki de toprak, belki insanlar içindir.

Meyvaları gözeten bahçevanlar vardır. İyi meyvaları seçip pazarlara gönderirler. Onların iyi olması için ellerinden geleni yaparlar.

İnsanlar meyvaları olduğu gibi yerler. Bazan alıp çürütürler, bazen bekleyip içki yaparlar; sonra da içip sarhoş olurlar onlarla.

İnsanlarla meyvalar arasında da bir alâka var. Kendi lezzetini bilemiyor insan. Kendini koca kâinatta yalnız sanıyor. Kimlere muhatap olacağını bilemiyor.

Meyvanın sessiz boyun eğişi yok insanda. Çünkü insan düşünüyor. Çünkü insan düşününce, kendi acılığından kendi rahatsız oluyor. Ve insan tatlılaşıyor, tatlılaşıyor... Kendini gerektiği gibi vermesini öğrenmeye çalışıyor. Sonsuz bir kâinat nizamı onu pişirmede.

İçleri acı dolu, kendilerini yalnız sananlarımız, neye yarayacaklarını bilemeyenlerimiz... Biliniz ki çektiğiniz acılar usarelerinizi tatlılaştıran ameliyelerdir. İçinde bulunduğunuz nizam sizi olgunlaştırmakta.

Rölativite

(Geçen sayıdan devam)

Dikkat edilecek olursa, dış âlemde eğer mevcut olan bir «Şey» varsa, bu şey'in bir ihtizazlar kombinezonu ve toplumu olduğu hakikati ortaya çıkmaktadır. Fakat dış âlemi teşkil eden bütün bu değişik frekans ve amplitüde sahip vibrasyonlar, insanların duyu organları ve beynin spesifik değerlendirme kabiliyeti ile âdeta bambaşka bir hüviyet altında dış âlemin bir panoramasını çizmektedir. Böylece, insan, kâinatı: sesler, ışıklar ve renkler ile, katılık - yumuşaklık, sıcaklık ve soğukluk gibi sübjektif değerlendirme zaviyesinden müşahede etmek mecburiyetinde kalır.

Bu izahatımıza göre meselâ «ses» dediğimiz bir tezahürün mevcut olduğunu iddia edebilmemiz için, mevzu bahis ihtizazların SES halinde tefsirini yapacak olan bir insanın veya canlının bulunması ve bunun vereceği hüküm, başlıca dayanak noktamızı teşkil edecektir. Aksi takdirde, o noktada ses'in mevcut olduğundan bahsetmemiz imkânsız olurdu.

Dış Âlemi, duyu organları penceresinden müşahede ve idrak etmeğe çalışırken hiç şüphe yoktur ki, kendimize göre bir kâinat tablosu çizmemeğe çalışmaktayız. Bu sebeple mutlak hakikatlerin âdeta transformasyonundan meydana gelmiş bir bilgi idrakine varılmaktadır. Dış âlemi idrak ederken bizler, muhtelif hakikatlerin bir başka türünü idrak etmiş oluyoruz. Bu hususu İngiliz fizik âlimi Eddington, şifreli bir telgrafa benzetmektedir. Duyu organlarımız, şuuru-muzu, bir telgraf hattıyla dış âleme bağlamış bulunmaktadır. Bu suretle dış âlemden gelen tesirler, şuorumuzda muayyen bir tekabülle ancak idrak edilebilmektedir. Meselâ, dalga boyları, on, yirmi,.. olan hakikatleri biz kırmızı, sarı,.. olarak idrak ediyorumuz.

Şu halde dış âlem, bizim onu görüp idrak ettiğimizden bambaşka bir yapıya sahiptir. Kısacası, dış âlem hakkındaki idrakimiz bize göre bir kıymete sahip bulunmaktadır. İlmin bir vazifesi de, duyu organlarının ilettikleri bu şifreli telgrafları, hakikate daha yaklaşık olarak deşifre etmektir. Fakat bütün bu gayretlere rağmen, insanlığın bu sahada muayyen bir sınıra kadar ilerlemesi ve bedenli hali içinde bunun ötesine geçmemesi mukadderdir. Mamafih mevcut olduğunu gördüğümüz bütün bu zorluklara mukabil dış âlem hakkındaki vardığımız idrakin, mutlak hakikatle hiç bir ilişkisi olmayacağını iddia etmek te yersizdir. İdrakimiz ne kadar sübjektif olursa olsun gene de bir takım hakikatleri bünyesinde gizlemekte olduğunu söylemek mecburiyetindeyiz. Şu halde duyu organlarının aldığı telgraflar, bize hakikatler diyarından haberler getirmektedir. Meselâ, duyu organlarına hiç itimat caziz değildir diyerek bir otomobilin hızla üzerimize geldiğini görüpte yerimizden kıpırdamamak, her halde akıllıca bir iş olmayacaktır. Demek ki bazı hususlarda şifresiz diyebileceğimiz telgrafların da mevcut olduğunu söyleyebileceğiz. Meselâ ben bir tebeşiri görüyorum. Bunun beyazlığına veya sarılığına itimadım olmayabilir. Fakat, hakikat olan şudur ki: orada bir tebeşir «Vardır». Gözümün bildirdiklerini ellerimle de kontrol edebilmekteyim. Tebeşiri elimden bırakacak olursam yere düşüp bir «ses» çıkardığımı «duymaktayım». Demek ki, benim, birbirinden müstakil olarak muhtelif duyu organlarım, böyle bir hakikatte ittifak etmektedirler. Yine meselâ iki tebeşir görüyor ve ellerimle de bunu idrak edebiliyorum. İşte bu durumları nazarı itibara alarak, biz, fizik felsefesinde öylece sözleşiyor ve diyoruz ki: eğer bir bilgi, bize bir değil birkaç duyu organı vasıtasıyla muhtelif kanallardan aynı şekilde

biçdiriliyorsa bu takdirde biz o bilgiye itimat edebiliriz. Şimdi acaba hangi bilgilere itimat edelim ve hangilerine itimat etmiyelim?

Duyu organlarının matematik noktana zardan tefsiri kabil olan bilgilere itimat etmeliyiz. Meselâ bir cismin iki tane olmayıp ta üç tane olduğunu hem gözümüz ve hem de elimizle tespit etmiş olalım. Bu takdirde, bu bir matematik nosyondur. Köşe ve yüzeyleri gözle gördüğümüz gibi ayrıca elimizle de hissetmekteyiz. Şu halde ŞEKİL ve MİKTAR mefhumları, duyu organları vasıtasıyla müştereken idrak edilmekte ve alınmaktadır. Demek ki, matematik olduğu kadar geometrik bir nosyonun mevcudiyeti burada hissediliyor. Dikkat edilecek olursa, fizik tecrübeler de matematik yoluyla tefsir edilmektedir. Tabiat kanunlarının muhtelif tezahürleri matematik formüller vasıtasıyla ifade ve açıklanmıştır. Zira, matematiksel yol, bizim için kat'î ve itimat edilir bir yoldur. Einstein teorisi, itiraf etmek lâzımdır ki, bizim bu itimat ettiğimiz temeli de sarsmış bulunuyor.

Yani şunu demek istiyoruz ki: nasıl ki duyu organlarımız muhtelif tesirleri bize olduğundan bambaşka bir türlü gösteriyorsa, aynı şekilde rölativite teorisi de bizim gayet kat'î olarak kabul ettiğimiz ve öyle zannettiğimiz şeylerin hiç te öyle olmadıklarını göstermiştir.

Meselâ, en fazla aşınası olduğumuz bilgileri ele alalım: mekân, zaman, kütle. Einstein, bu mefhumlara ait bilgilerin hakikate hiçte uygun olmadıklarını göstermiştir. Einstein teorisi, ilme yeni bir görüş getirmiş olmakla kalmamış ayrıca bu güne kadar doğru bilinen bazı hususların bildiğimiz gibi olmadıklarını da ortaya koymuştur. İşte, Einstein teorisinin chemmiyetinin bir sebebi de budur.

Fiziği bir binaya benzetirsek, bunun alt katı mekanik katıdır.

Bunun üzerine optik, elektrik, v.s. katları sıralanır. Mekanik, bütün ağırlığı ile üç temel mefhum üzerine bina edilmiştir: Uzunluk, zaman ve kütle.

Bu temel mefhumlardan türetilen diğer mefhumlara ulaşılması ancak mümkün olabilir. Meselâ: Hız için uzunluğun zamana bölünmesi kâfidir.

İvme (Tecil) için ise, hızın zamana bölünmesi maksadı hasileder.

$$\text{Hız} = \text{Uzunluk/zaman} = l/t$$

$$\text{İvme} = \text{Hız/zaman} = l/t^2$$

$$\text{Kuvvet} = \text{kütle} \times \text{ivme} = m.b$$

Bütün bu münasebetlerden de anlaşılacağı üzere, mekanik katında yer almış bulunan tarifler, esas itibariyle, neticede hep bu üç temel mefhumu dayanmaktadır. Bütün fizik binası, son derece lojik münasebetler ve kanunlarla inşa edilmiştir. Fakat buna rağmen, bütün bu münasebetlerin hepsi de uzunluk, kütle ve zaman diye isimlendirilen tarif edilemeyen mefhumlara dayanmaktadır.

Şu halde fizik, bütün lojik statüsüne rağmen, gayet sübjektif temellere oturmuştur. Hız, ivme ve kuvvet için bir formül verilebiliyorsa da uzunluk, zaman ve kütle hakkında bunu yapamıyoruz. Acaba neden?

Sebepe şudur: biz bir şeyi tarif ederken, mukakkak ki, tarif vasıtalarının tarif edilen mefhumdan daha basit olmasına dikkat ederiz. Zira, mantık ilmi bize bunu böyle olmasını telkin etmektedir. Felsefede ilkel bilgiler (primer nosyonlar) denilen bu bilgiler, şuurun, kendisini dış âlem içindeki idrakiy le yakından alâkalıdır.

(Devamı var)

**MODERN
PSİKOLOJİDE
KADIN PROBLEMİ**

Genellikle bütün dünya kadın şahsiyetini gerçeği olmayan uydurma bir efsane tarzında tanımaktadır. Gerçekten kadın bu uydurma şahsiyet altında ezilmektedir. O da fizik hayat kadar bir bilgi ve çalışma hayatıyla inkişaf edecek bir insandır.

Kadında Şahsiyet

Betty Friedan

İnsan davranışını inceleyen mütehassıslar, insanın bütün meknuz (gizli) kudretlerini gerçekleştirmek arzusu ve hayati bir ihtiyaç olan tekâmül ile gittikçe daha çok ilgileniyorlar. Bunlara göre «normal» olmak, «imkânlarının azâmisine erişmek» tir. Yıllar yılı ruh hekimleri, «medenî hayata uydurmak» için hastalarının iç çatışmalarını iyileştirmeye çalıştılar. Fakat modern psikologlara göre, şahsiyetin tam inkişafına imkân vermeyen bir çevreye uyuş, asla bir çare değildir.

Onlara göre erkek için şuarsuz bir şahsiyet öldürmesi demek olan bu «çevreye uyuma», bence, aşk, emniyet ve diğer insanların takdirinden ibaret ısmarlama bir hayat arzulayan, kendi adlarına hiçbir sosyal faaliyete atılmayı kabul etmeyen, istikbale ait bir projesi olmayan kısaca beşerî imkânların hiçbirini düşünmeyen kadınlar için de yıkıcıdır. Çevreye uymuş ve iyileşmiş olan kadınlar problemsiz, sıkıntısız, evlerinin dar çerçevesi içinde ve kendi varlıklarına ederek yaşarlar.

Bir kaza neticesi beyinlerinin bazı bölgeleri hasara uğramış, erken bunama hastalığına müptelâ veya diğer bir sebeple çevreye uyma imkânını kaybetmiş erkekler hakkında sinir ve ruh hekimlerinin söylediklerini milyonlarca kadına da uygulayabiliriz. Bu kimseler insanı insan yapan en mühim şeyi kaybetmişlerdir. «Şimdiki zamanı» aşmak ve mümkün olan şeylere göre hareket etmek. Bu «yaşanılan zamanı aşmak» istikbale ait projeler yapmak, cansız bir eşya gibi yaşamamak; fakat kurulmakta olan yarının dünyasına iştirak etmek kabiliyetidir ki insanı hayvandan ve makineden ayırmaktadır.

Bir ev kadını bana şu itirafta bulundu: «Seve seve gerçek problemlere göğüs germek istiyorum. Alelâde günlerin, birbirine benzer, monoton, ebedî akışı beni deli ediyor.»

Medeniyetimizin icadı olan kadın modeline göre yaşayan ev kadınlarının istikbale yönelen bir projeleri yoktur. Bütün kabiliyetlerini uyandıracak böyle bir projeleri olmaksızın kadınlar kendi şahsiyetlerini gerçekleştiremezler. Projeden mahrum kaldıkça bütün orijinalitelerini, ferdiyetlerini kaybederler. Zira günlerimize insana yaraşır bir buud ekleyen şey, projelerimizdir.

Cinsel mahrumiyet gibi, şahsiyetini gerçekleştirememek de nevrozlar doğurur. Sıkıntı, buhran, haplarla, ilâçlarla, ufak tefek meşguliyetlerle geçiştirilebilirse de kadınların duyduğu rahatsızlık ve ümitsizlik, kendilerine empoze edilen ana ve zevce olarak şahsiyetlerini gerçekleştirme imkânına rağmen, varlıklarının tehlikede olduğuna işaret etmektedir.

Son zamanlarda, insanda (ve binaenaleyh kadında) genellikle içgüdü denilen ihtiyaçlardan başlayıp -hayvanlarla müşterek tarafımız- insanın gelişmesi ile ona eklenen ihtiyaçlara giden bir **ihtiyaçların tekâmül eşeli (merdiveni)** kabul edilmektedir. Bu son ihtiyaçlar, bilgi ve varlığını gerçekleştirmek ihtiyacı da birer insan içgüdüdür. Nitekim beslenme, çoğalma, yaşama ihtiyacı, hayvanı birer içgüdüden ibarettir. Sonraki üstün ihtiyaçların belirmesi önceki sırf fizyolojik ihtiyaçların tatminine bağlı gözükmemektedir.

Aç olan insanın kafasında yiyecek fikri vardır. Yiyecek aramanın dışında bütün faaliyeti reddeder. Fakat karnı doyunca ne olur, o zaman derhal diğer daha üstün iç güdüler kendini belli eder, fizyolojik ihtiyaçların yerini alır ve organizmaya hâkim olur. Bir mânâda bu tekâmül eşeli gittikçe yükselir, fizyolojik plânın üstüne çıkar (fizyolojik ihtiyaçlar çevre ile ilgilidir) çevreden müstakil bir plâna doğru ilerler ve gittikçe daha müstakil olur. Fakat insan, aşağı seviyelerde duraklayabilir. Bu takdirde üstün ihtiyaçlar cetlerimizden gelen itiyadlarımız arasında yol bulamayarak karışık ve ifadesiz kalırlar. En yüksek seviyeye götüren ilerleyiş bazen kolayca hayatî bir ihtiyaç yüzünden duraklayabilir: Yemek ihtiyacı, cinsel ihtiyaç gibi. Bazan bütün varlık en aşağı ihtiyaçlara bağlı kaldığı zaman da, üstün ihtiyaçların mevcudiyetini külliye inkâr edebilir.

Medeniyetimizde, kadının tekâmülü fizyolojik safhada durdurulmuş, kadının, kendini değerlendirme, kendine güvenme varlığını gerçekleştirme, çevreye uyabilme, tecrübelerle girişme hakkı, bilgi arzusu, insanlarla yüzyüze gelebilme cesareti, hürriyet ve müstakil olabilme ihtiyacı tanınmamıştır.

Eğer bir erkeğin kendine güvenebilme ihtiyacı yerine getirilmezse onda bir küsüklük duygusu, zaaf, şaşkınlık meydana gelirse, kadında niye meydana gelmesin? Erkek olduğu gibi kadında da kendine güven bir şeyi iyi bilip başarmaya, bir kabiliyete, gerçek bir muvaffakiyete, hak edilmiş bir hürmete dayanır; hiç bir zaman hiç bir yönden faydalı olmayan bazı iltifatlara değil.

Kadın sadece fizyolojik plânda mütalâa edilir ve edilmek istenirse o da, âdeta bu seviyede zincire vurulacaktır. Tabii üstün iç güdülerin tatmin olmaması halinde meydana gelen marazi haller (rahatsızlıklar) ve bu üstün iç güdülerin işleyişi pek bilinmemektedir. (Akademik ilimlerce!) İnsanı bilgi aramaya sevk eden, hakikate sokan, kâinatın sırlarını öğrenmeye zorlayan iç güdülerdir bunlar ve geleneksel tıp kliniğinde pek az yer işgal ederler.

Freud'ün cinsel hislerle ilgili klâsik nevroz arazi yanında, bu çeşit ruhî bozukluk-

(Devamı 35. sayfada)

BÜYÜK VAZİFELİLER KÜÇÜK VAZİFELİLER

(Geçen sayıdan devam)

Yazan: Suat TAHSUĞ

İsa bir mucize peygamberidir. Nitekim doğumu bunu bize göstermektedir :

«İsa mesihin doğması da şöyle oldu: annesi Meryem Yusuf'a nişanlanmış olduğu halde, buluşmalarından önce Ruhülküdüsten gebe olduğu anlaşıldı. Nişanlı Yusuf, salih bir adam olup onu âleme rüsvay etmek istemeyerek, gizlice boşamak niyetinde idi. Fakat bunları düşünürken, işte Rabbin meleği rüyada ona görünüp dedi: Sen Davudoğlu Yusuf, Meryemi kendine karı olarak almaktan korkma; çünkü kendisine doğmuş olan Ruhülküdüstendir, ve bir oğul doğuracaktır; ve onun adını İsa koyacaksın; çünkü kavmini günahlardan kurtaracak olan odur.» (Matta İncili, Bab 1, 18 - 21)

Tevratta, İshyanın kitabında (Bab 7, 14): «İşte kız gebe kalacak ve bir oğul doğuracak» denilmektedir.

Kur'anda ise Meryem suresi 13 âyette Yahya için «Ana babasına karşı vazifeperverdi» ve 32. âyette İsanın ağzından «Valideme karşı vazifeperverim» denilmektedir.

Şu halde, birbirinden uzun zaman farkları ile vahyedilmiş üç kitapta da İsa'nın doğumu bir mucize olarak gösterilmiştir.

Mucize hakkında ne düşündüğümüzü daha evvel söyledik. Burada elbetteki tekrarlamamıza lüzum yoktur. Ancak, biz bu mucizeleri Mukaddes kitaplardaki kayıtlara istinaden belirtmekle yetineceğiz ve okurlarımıza şu hususu arz edeceğiz: Herkes bilir ki, o ana kadar görülmemiş bir şeyin zuhuru mucize addolunur. Görülmemiş bir şeyin zuhuru ile de, onu tahrîk eden daha üstün bir sebebin mevcudiyetine inanılır. Bu sebep eğer o hâdiseyi meydana getiren veya o hâdiseye vasıta olan tarafından izah edilirse, ona inanılır. Bundan bir inanç doğar.

Bu inanca uyarak, o inanç sisteminin tatbikatını yapanlar, gerek kendilerinde, gerek çevrelerinde bir değişiklik müşahade ederlerse bu inanç devam eder ve biz o sistemin, her nasıl olursa olsun, beslendiğine ve doğru olduğuna inanmak zorunda kalırız.

Burada mevzubahs olan, doğma halindeki bir sistemin kuru ve lâftan ibaret, şekli bir devamı değil, insanın derin şuurundaki küllî değişiklikler ve hayat içinde yapılan müşahedelerdir. Bu şuur tecrübesini yapmadan, müşahedelerle bunun teyidini bulmadan inanılan ve uyulan her sistem ferde bir şey kazandırmaz. Yahutta bu kazanç pek cüz'î bir şeydir. O zaman da, mucizelerin uzakta kaldığı bir devirde akılcı bir materyalizm, sistemin esasları olan mucizeleri külliyyen red ile dinî olaylara içtimaî doktrinler veya ilimden uzak safsata veya bâtil inançlar gibi bakar. Her şeyin mebdini tesadüflere ve insan hayatını bir tek beden hayatına bağlayan bir inanç sistemi elbette böyle bir mantık yalınkathğı ile malûl olacaktır.

Kaldı ki, asıl mucizeler her an, her dakika etrafımızda cereyan etmektedir ve biz de onlara bigâne kalmaktayız. Çünkü, tembel bir şuurun âlelâde, harcıâlem kabullerini sarsılmaz hakikatlermiş gibi kabul etmek gibi bir dertle malûlüz.

Bu her zaman, ekseriyet tarafından, böyle düşünülmüştür. Nitekim Meryem'in nişanlısı Yusuf, gebe kalan nişanlısını sessizce terk etmek istemişti.

Ama bir rüya gördü, ve ona inandı. Rüyasına inanan Yusuf'a «safdil» sıfatını veren pek çok insan çıkacaktır. Ama, gerçek olan bir şey varsa, İsa'nın yaşadığı, insanları canlandıran bir doktrin meydana getirdiği, bunun fikri canlılığını kaybetmeyip bugün dahi

anlaşıldığı, fakat «safdil olmayanların» ortaya koyduğu bir doktrinin, İsa'nın karşısında mevcut olmadığı ve onların insanlığın hayrına işleyen bir kıymetlerinin mevcut olmadığıdır. Tabii «şimdiye kadar biz böyle şey görmedik» cümlesini üstün bir hikmet ve kurtarıcı bir formül saymazsak.

İsa'nın içinde bulunduğu cemiyetin derin bir bilgiye ihtiyacı yoktu. Onlar gördüklerine inanan safdil kimselerdi. Havarilerin durumları bunu isbata kâfidir.

Fakat asıl ihtiyaç, dıştaki fiillerin düzenlenmesi ile uğraşan bir sistemin kaldırılarak yerine içten gelen bir sistemin konulmasıydı. Bu içten gelen gerçek ruhi kıymetler de İsa'ya inananların hepsinde vardı. Ve bunların bu insanlar tarafından apaçık bilinmesi mucizeydi, bugün dahi her ferd için bir mucize olabilecek niteliktedir.

İsa'nın doğum mucizesi o kadar tamdır ki bunu tekrarlamakta fayda vardır : «**Gayri meşru addedilen bu gün meşru sayılmaktadır.**» Nitekim İsa'nın doktrini de şariatçı Yahudiler tarafından gayri meşru sayılmıştı. Ve hatta böyle sayılması da bir zaruretten nicesi idi.

Nitekim, gündüzü bilebilmemiz için gecenin mevcudiyeti bir zarurettir. Ama, dünyamızda, bir günün başka bir günü takib ettiğini de unutmamalıyız.

Matta İnciline göre, Yerusolime gelen müneccimler, İsa'nın doğumunu önceden biliyorlardı. Ve Beytlehemde İsa'nın doğduğunu gördüler.

Luka İncilinde bu husus şöyle anlatılmaktadır :

«Aynı civarda çobanlar vardı; geceleyin kırdaki kalarak sürülerini nöbetle bekliyorlardı. Rabbin bir meleği onların yanında durdu, ve Rabbin izzeti onların çevresini aydınlattı; çok korktular. Melek de onlara dedi: Korkmayın, çünkü işte, ben size bütün kavma olacak büyük sevinci müjdeliyorum. Çünkü bu gün Davudun şehrinde size kurtarıcı doğdu, o da Rab Mesih'tir.. Yemlikte yatan, kundağa sarılmış bir çocuk bulacaksınız; size alâmet bu olsun» (Luka, 7, 8 - 12).

«Ve seğirterek geldiler, Meryemi, Yusufu ve yemlikte yatan çocuğu buldular. Ve gördükleri zaman, bu çocuk hakkında kendilerine söylenen sözü bildirdiler. Bütün işitenler çobanlar tarafından kendilerine söylenen şeylere şaşılar» (Luka 2, 12 - 18).

Luka'nın İncilinden, İsa'nın doğumunun önceden bilindiğine dair şahadetleri sıralamaya devam edelim :

İsa doğduktan sonra, şeriata uygun olarak, «taharet günleri tamam olunca bir kurban vermek için onu Yerusolime götürdüler. Ve işte, Yerusolimde Simeon adında bir adam vardı; salih ve dindar olup İsrailin teselli bulmasını beklerdi; ve ruhülkudüs onun üzerinde idi. Ve Rabbin Mesihini görmeden önce, ölüm görmeyeceği kendisine Ruhülkudüs tarafından bildirilmişti. Ruhun şeykiyle mabede geldi; anası, babası onun için şeriata göre adet olanı yapmak üzere, İsa çocuğu mabede götürdükleri zaman, Simeon onu kucağına alıp Allaha hamd ederek dedi: Ya Rab sözüne göre şimdi kulunu salıverirsin; çünkü bütün kavmların önünde hazırlanmış olduğun, Milletleri aydınlatacak ışığı, ve kavmin İsrailin izzeti olan kurtuluşunu gözlerim gördü. Anası, babası onun için söylenen şeylere şaşıyorlardı. Simeon onlara hayır dua edip anası Meryem'e dedi: İşte bu çocuk İsrailde bir çoklarının düşmesi ve kalkması, ve aleyhinde söylenecek bir alâmet olarak konulmuştur; senin canını da bir kılıç delecik; ta ki çok yüreklerin düşünceleri meydana çıksın.» (Luka, 2, 22 - 35)

(Devamı var)

AÇIK MUHABERAT :

Sayın Çerkes KUTLAR,

Dostumuz Celayir Güvener'den, sizde fazla "RUH ve KÂİNAT" ciltleri mevcut olduğunu öğrendik. Satmak arzusunda bulunduğunuz taktirde Cemiyetimize müracaat etmenizi rica ederiz.

RUH ve MADDE

RUH DOSTLARIMIZDAN

Kadri : 4.2.1963

Üzülecek fakat yolunuzu bulacaksınız

Bir huzme saçar kalbe her yeni doğan ışık. Yükseliş Ulvi bir maksadla devam ettikçe bir nur olur ki, bu ilerleyişe yol gösteren, kalbe inşirah veren bir izdir, bir gidişin doğruya yönelmiş güzelliğidir.

Her açan gül, bir goncanın eserini taşır, her düşen yaprak bir kokunun matemile birlikdir, yeni geleceğe bir örnektir. Tabiat öyle bir kanunla hareket eder ki, ondan dışarı çıkmak ne mümkün. Yalnız her adımda bir evvelkinden ibret almak, ileri atılmış izi görüp ona bakmak, sonra da kalbdaki ışığı bulmak gerek. Ne gidenden sana himmet, ne kalandan bir destek olmayacağını düşün, herkes kendi işine düşkün, vazifesini yapmak kaygusu ile meşgul. Onların yaptıkları sana ancak bir yol göstericidir. Yoksa senin fenahklarının örtücüsü değil. Yardımda buldukları için ne beklersin, böyle bir ümide kapılma. Bunlar esaslı bir hüküm değildir. Beklemezsen, belki bir iki hayırlı söz senin ışığına biraz öz olur. Asıl sen, kendi düşünce ve hareketlerinin adamısın.

Üzülecek, ezilecek, çile çekecek, bir geçitten geçeceksin ki, adam olmanın yolu bulasın.

Gözleri bağlı yolda gezen, uçmayan özenen kanadsıza benzer. Derya olmazsa balık ne gezer.

Her yürüyende muhakkak bir destek mi var. Arkasından iten elinden çeken mi var. Yüklendiğin yüklerin çokluğundan şikâyet ne gerek. Onların kötüsünü atıp iyisini seçmek, insanlık hüneri.

Kırmızı yanıyorsa bir ışık, ya şevkinin azlığından ya yolların karışıklığındandır. Beyaza meyil etmezse gönül, boş işlerle geçti demek ömür. Bir kısa vakfadır oğul dünya dediğin. Bir çok günleri sayıp ta bitiremediğin, bir nokta bile değil. Bir durak o kadar. Ne gördünce, etraftan ne topladınsa elinle, onlarda gelebilecekse seninle bu durak bir vaha, aksi halde bir çöl olur sana.

Büyütme gözünde her gördüğünü, biraz düşünürsen hepsinin ne küçük şeyler olduğunu anlar hayale dalar hakikati belki kavrarsın.

Her gelenden bir ışık sızar kalbe.. Bir huzme saçar içe her yeni doğan. Bunu duyunca manâlar açılır, karanlıklar seçilir, müşkiller çözülür. İşte en kısa hayat yolu. Hayatın budur kanunu. Ölüm ve yeniden doğum. Gidişle geliş, bir benzeyiş. Halbuki hakikatın kendisidir bunu seziş.

Bir pınardan akan su, bir gidenin peşinden bir yeni gelenle çağlar. Solmazsa bir gül, bir koncaya ötmeyen ki bülbül. Gece olmasaydı doğar mıydı güneş, bir yenilikle değişirmiydi günler, hep birbirine benzer gibi.

Hayatın bir parçasıdır insan. Kâinatla birlik olmuş, beraber doğmuş... Her doğan gibi değişecek. İnsanlar bunu unutsa da bir büyük kuvvet var ki onun nazarında hiç bir şey olmayacak ziyan.

Alf bir fikirle yöneldikçe hakka, korkma nisyandan. Etrafınız çevrili nurla... Solmayan çiçeklerle bezenmiş yollar büyük varlıklar bir meşale tutuyor, koş buna doğru. Her yeni doğan huzmeden içe bir ışık sızar. Bu hakka gidiş murada erişir.

Işığınızı başkaları için de yakınız

12.12.1964

Her sözün manâsı söylendiği gibi değildir. Herkes her söylenenden aynı hisseyi almış olsaydı insanların hep bir kudrette ve aynı yükselişe kolaylıkla varmaları mümkün olurdu.

Anlatılmak istenilen başka, anlayış ise başka bir yoldadır.

İnsanlığın tuttuğu yol, insaniyete uymayacak bir ayrılıktadır. Bu da yüksek kudretin iradesile lüzumu halinde hemen düzelebilir. Bunu bilmeyen var mı? İster dindar, isterse dinsiz olsun, hepsinin gördüğü ve inanmakta şüpheli olduğu şey büyük bir kudretin önüne geçilmez bir sür'atle hükmünü icra ettiğidir. Lüzumlu görülen her şey söylenmiştir. Fakat icabat bu yola sürükleniyor.

İnsanlar kendilerine verilenle kanaat getirmiyorlar. Kudreti ve çalıştığı kadârına erişen kendi kıymetini daha yüksek zannederek çok şeyler istiyor. Bu da kötü bir hırsın acı neticelerinin üzerlerine çekilmesine sebep olmaktadır. İlim ve fen ile her şeyin halledilemeyeceğini çok söyledim. Bunlar birer yardımcıdır. Hüsnüniyet ve ekseriyetin menfaati başta gelir. Nice âlimler neler söylemiş, nice âlimler neler bulmuş fakat meydana çıkarmak bahriyarlığına erişememiştir. Ufak da olsa, el yararına olana, ihtiyacı olana şifa sunana bakmalı. Yalnız kendine değil başkası için de ışığı yakmalı. Etraf çok karanlık, birbirini görmeyenlerin bir kargaşalık çıkarmaları muhtemeldir. Fakat buna kapılıp da lüzumsuz hareketlere girişmek karışıklığı daha çok arttırır. Muvaffakiyetin sırlarından biri de sükûnet ve itidaldir. Yerinde ve sükûnetle yapılmayan hareketin ne kendine ne de başkasına bir hayrı vardır. Tefeüle meyil etmeyin biran insanı oyalar. Sonra tekerrür ettikçe zararı birbirini kovalar. Geleceği bilip de ne geçer eline? İşine gelmeyene inanmaz gelene kanarsın. Bir kaç zaman sonra da hpsini bir kenara atarsın. Hükmüülâhî yine devranda daim. Sen neyin peşindesin? Evvelâ hedefi tâyin etmek gerekmez mi? Dilediğin, bir gün hakikat olacaktır. Fakat ne zaman, eline geçtiği an, o dilek senin fikrinden nihandır. Kendi kendine tecelli etti sanırsın ve yanılsın.

Eskiyi yad et. Daim geçen iyileri an. Geleceği iyi dileklerle bekle ve iyiye inan, Sabırda varsa keramet, bu söylediklerimi anlamaktır feraset. Uzanma çok ötelere. Bir kaç zamanlık ömrünü bir muhasebeye vursan eğer, hayretle, ibret almağa değer. Herkesin hyatı işte böyledir; fakat yine tecessüs ve basit düşünceler sizleri iğri yollarda dolaştırıp, eski başladığınız noktaya getirince yeni bir şey buldum umuduyla sevinirsiniz; halbuki o sizin başladığınız eski yoldu; bilemezsiniz...

Ziyan etme zamanı, dile Allahdan amanı. Günah; bildikten sonra yapılması bir suçtur, bilmeyerek yaptıkların insan olmanın sonucudur.

Adlara (İsimlere) kıymet verme. Ne büyük isimleri taşıyanlar vardır ki kendilerinde bundan bir nebze bile yokdur.

(Devamı 33. sayfada)

R A M A

İlâhi Yol Göstericiler :

Geçen yazımızda beyaz ırkın ecdad ruhlarına ibadet tarzındaki dininden bahsetmiştik. Bu ilkel dinin elbette rahibeleri, rahipleri vardı. Bunların kehanetler tarzında tebliğler aldıkları, şarkı ve şiirler tarzında destanların yayılışına vasıta oldukları söylenebilir.

Edouard Schuré'den

(Geçen sayıdan devam)

Asyada, İran ve Hintteki arî kavimlerde erkek rahipler yavaş yavaş kadın kâhinlerin yerini aldılar. Ancak, kadının dinî mevkii Avrupa kavimlerinde devam etti. Bunlar binlerce sene barbar kaldılar. Edda'lar (Skandinav destanı) daki Voluspa, Keltlerin Duruidess'leri, Germen ordularına refakat eden kâhin kadınlar, Trakyalı Bacchante'lar bunun misalidir.

Başlangıçta bu kadın kâhin ve rahibeler zararsızdılar. Siyah ırkla mücadele halinde olan beyaz ırka kehânetleri, ilhamları, şerkleri ile bir hamle kazandırdılar. Fakat bu, sonradan bozuldu. Kendilerini halkın kaderi ne sahip hisseden bu kadınlar, her şeye hâkim olmak istediler. İlham almadıkça, dehşet salarak hükümler olmak istediler. İnsan kurbanları istediler ve bunu dinlerinin esası haline getirdiler. Beyaz ırkın cesareti de bu kanlı ayinlerde rol oynuyordu. Kendini feda etmekten çekinmeyen muharipler vardı. Cedlerin ruhlarının yardımını elde etmek için insanlar alabildiğine bu hunhar rahibeler yüzünden öldürülüyordu. İlk kabile reislerinin başları üzerinde dolaşan, bu kadının kâhinlerin ve drüidlerin ağzından çıkacak ölüm tehdidi, korkunç bir silâh oldu.

Bilgili bir otorite ile game alınıp üstün bir şuurla «iyi» ye sevk edilmedikçe insan tabiatının en asil iç güdülerini bozulmaktadır. Şahsî ihtirasların kaprislerine terk edilen ilham, batıl itikada, cesaret gaddarlığa, kendini feda etme kabiliyeti de zulmün bir oyuncasına döner. Bunlar da gaddar ve haince istismar edilir.

Fakat beyaz ırk kudretli ve divane bir çocukluğun ancak başlarında idi. Animik bir inançtan, kanlı krizler içine düşecekti. Siyah ırkın Güney Avrupayı istilâsı neticesi uğradığı hücumlarla uyanmaya başlamıştı. Başlangıçta iki tarafın da eşit olduğu bir savaş değildi bu. Vahşi, ormanlarda ve göl evlerinden ayrılan beyazların ancak taş uçlu mızrak ve okları siyahlarınsa demir silâhları, tunç zırhları vardı. İlk çarpışmalarda ezilen beyazlar esir düştüler, kitle halinde siyahlara kölelik ettiler, ve taşçılık gibi, maden ocaklarındaki ağır faaliyetler gibi işlerde çalıştırıldılar. Bununla beraber siyahların elinden kurtulan esirler memleketlerine, galiplerinin san'at ve adetlerini götürdüler. En önemli olarak de iki şey öğrendiler: Madenlerin eritilmesi ve mukaddes yazı. Keltlerin Runes alfabesi buradan kalmadır. Uzun asır-

lar beyazlarla siyahlar arasında mücadele Pirenelerde, Kafkasyada, Himalâyalarda devam etti. Beyazlar kurtuluşu vahşi hayvanlar gibi ormanlara saklanmakta buluyorlardı. Asırlar boyunca cesaretlendiler, savaşı öğrendiler, iyi silâhlandılar ve nihayet intikamlarını aldılar; siyahların şehirlerini yıktılar; Avrupanın Güney kıyılarını, Kuzey Afrikayı, Orta Asyayı istilâ ettiler.

Zamanla iki ırk birbirine karıştı ve siyahların egemenliğinde yaşayan beyazlardan eski Mısırlılar, Araplar, Fenikeliler, Kaldeliler ve İbraniler meydana geldi. Ari medeniyetler ise, beyazların siyahlar üzerinde hakim oldukları bölgelerde meydana gelmişti. İranlılar, Hintliler, Yunanlılar, Etrüskler gibi. Siyah ırktan türeyenlerde tek Tanrı inancı gelişti. Buna mukabil beyazlarda çok tanrıcılık vardı. Birbirine zıt bu iki temayüllerden sonuncusu bir tabiat aşkı ve ecdat ibadetini doğuruyordu.

*

İranlıların mukaddes kitabı Zend - Avesta beyaz ırkı bu ırkın temayüllerine uygun bir kanun altında toplayan kahramandan Yima ismiyle bahseder. Yeni bir din müessisi Zoroastre, kendinden evvel gelen Yima'dan **Hürmüzle konuşan ilk insan** olarak bahseder. **Aynen Musa Peygamberin Turu Sinadaki rüyeti gibi.**

Hintlilerin destanı Ramayanada Yima, **Rama** ismiyle ve bir Hintli hükümdar kılığı ile gözüktür. Bu bir fatih, bir yenilik getirici, bir inisiyedir.

Eski Mısır an'anelerinde Rama'nın devri Osiris'in saltanatı ile ifade edilir. **Osiris Işığın hâkimidir.** Ondan evvel **Isis** vardı. Ay tanrıçası. **Yani sırların hâkimiyeti.**

Bu iki sembol çok çeşitli şekiller altında daima ortaya çıkmaktadır. Çok basit mânâda bunlara, hislere bağlı bir insanlık realitesi -ile akıl yolunda bir insanlık realitesi dişi ve erkek prensipler diyebiliriz..

ATEŞ

İlk insanlar kendilerini meydana getiren Yüce Kudrete mihraplar yaptılar; orada amhsullerini yaktilar. Dedilerki ateşin görünmez hale getirdiği bu takdimeler, görünmeyen yüceliklere erişir...

Görünmeyen yüceliklere erişen, bu mihraplardan tüten dumanlar değil, insanın düşüncesi, insanın arzusu, ulviyet karşısında duyduğu huşu idi.

İnsan benliğinin derinliklerinde yanan bu kutsal ateş, insanın kendi iç mihrabında nelerin yakılmasına vesile olmadı ki? Ama bu ateşin yanışı insana yüce bir gelecek peyledi.

Bizim zannettiklerimiz bir gün, elbet ocağa atılacak, kavrulup gidecek.

Gelip geçenlere üzölmek niye? Değilmi ki onlarla temasa gelip içimizde infial uyandıkkça ateşimiz daha da parlıyor ve dışarlara taşarak başka karanlıkları aydınlatıyor.

Isınmak için ateşe odun atarsanız, neş'eli alevler karşısında odunların kaderine üzölür müsünüz? Bizi tesir altına alan her hâdise, bize, bizim ihtiyacımız olan bir aydınlığın bilgisini, ateşini temin edecek bir kuru daldır.

Kuru dal yığınları yanında titreyenler, o odunları yakamayanlardır. Bir yakşalar...

SAMİMİYET

Samimiyetinden en az şüphe ettiğim
insan Dr. Ata Atalay'a saygılarımla.

Kullanıldığı yer ve kullanım şekillerine göre çeşitli manâlara gelir; Riyâsız, gösterişsiz, yapmacızsız, teklifsizlik v.b.

İnsanlar çoğu kere bu kelimeyi işlerine geldiği yerlerde «Lâubalilik - sululuk» şeklinde de manâlandırırılar.

Fakat, düşüncelerimizi derinlemesine uzattığımız zaman görürüz ki, «Samimiyet» i bu saydıklarımızın hiçbirisi geniş anlamı ile ifade edemez.

Riyâ'yı öz benliğine mâletmiş bir insan düşünün; bunun samimî olduğu an'lar mü-râi olduğu anlardır. O kişi riyâsız görünmeğe çalıştıkça samimiyetten uzaklaşacaktır.

Samimiyet, fikirle fiil'in mutabakatı, başka bir deyimle, düşünce ile hareketin tam bir âhenkle biribiri içinde erime hâli, sentez hâlidir. Yeniden bir analize imkân bırakmayacak derecede kuvvetli bir sentez...

Şimdi, bir ara «samimiyet» in ne olduğunu bir yana bırakalım da «ne mene bir şey olduğu» üzerinde bir parça duralım.

Samimi olmak iyi bir şey midir?

Verilecek cevap şüpheşiz «Evet» olacaktır.

Fakat, insan olarak içinde bulunduğumuz ortam içinde maalesef bu «evet» cevabımızda bile samimi değilizdir.

Neden

Çünkü katıksız samimiyetin, hani şu analize imkân olmayan sentez halindeki samimiyetin girdiği kapıdan çoğu kere muhabbet, sevgi, anlayış, saygı ve müsamaha çıkıyor da ondan.

Hiç şüphe yok ki bu çıkışın hızı, çeşitli toplumların tekâmül seviyelerine göre azalır veya çoğalır.

En sevgili dostlarımız hakkındaki düşüncelerinizin hepsini hiç eksiksiz, katıksız ve

rötüşsüz olarak onların yüzüne karşı söyleyin bakalım o, «sevgili dostlarımız» dan kaç tanesi bir daha yüzünüze bakacaktır!..

Bir müşkülünüzü halletmek üzere başvurduğunuz bir dosta karşı vâki olan ilk soru «nasılsınız» sorusunda ne derece samimi olduğunuzu hiç düşündünüz mü?... Sizin için daha önemli olan «müşkülünüzü» ön plâna alıp, ikinci derecede önemi olan -evet ikinci derecede, belki de hiç önemi olmayan- «dostunuzun nasıl olduğu» sorusunu ikinci plâna atmak gafletini gösterdiğiniz hallerde müşkülünüzün hâl yoluna girebileceğine kendinizi inandırabilir misiniz?...

Bu konunun müşahadesine en elverişli zeminlerden birisi de içinden henüz ölü çıkmış bir evin manzarasıdır.

O, âh ile vâh'ın, feryâd-ü figân'ın biribirine karıştığı ev, aynı zamanda samimiyetsizliğin, riyâ'nın, yapmacığın kucak kucağa dansettiği yerdir.

Orada, gerçekten üzüntü içinde bulunanların dışında, hemen hemen herkes sun'i bir teessür içinde daha fazla müteessir görünmek için âdeta biribirile yarış ederler; Konacağı mirası istediği gibi çar-çur edeceğini düşünerek istikbâl için şimdiden plânlar hazırlayan büyük evlât'dan tutun da, babasının ölümü ile gönlünü verdiği delikanlıya kendisini de vermesinde mahzur kalmadığı için sevinç heyecanı içinde içi titreyen gelinlik kızına, merhumun ölümünden sonra onun müşterilerinin kendisine akın edeceğini düşünerek yılbaşı bilânçosunun kâr hanesini şimdiden kabarmış gören bitişik dükkân komşusuna kadar herkes görünüşte derin bir keder içindedir.

Halbuki, insanın içinin fotoğrafını çeken röntgen makinaları gibi içinden geçen şeyleri plâğa veya tele alan bir makina icat e-

dilebilseydi, bu çığıkları, bu canhıraş feryatların, bu gözyaşlarının, bu burun çekmelerin, bu keder ifade eder buruşuk yüzlerin arkasında ufak ufak da olsa boy boy sevinç perilerinin kanat çırtıklarını görürdük.

Merhum'un yıllardanberi aynı yastığa baş koyduğu karısı bile bazı kere bu ayrılıktan görüldüğü kadar müteessir değildir.

Cenazenin kırkinci gün duasını müteakip hatta bazı hallerde daha erken zuhur eden mirâs ihtilâflarının, bazan ömür boyunca kardeşi kardeşe küskün ve düşman edecek çapta büyüme istidadı gösterdiği hiç birimizin yabancıları bulunmadığımız gerçeklerdir.

Realitenin bu kadarcığı bile ölü evindeki feryatların samimiyet derecesini ölçmeğe kâfidir sanırım.

Hiç unutmam, rahmetli babamı kaybettiğim gün duyduğum üzüntünün yanbaşında ufakık bir memnuniyet yılanı da çöreklenivermişti içimde...

Akbnıza bir şey gelmesin; Babamız -Rubu şâdolsun- bize, yüzümüz kızarmadan çocukları olduğumuzu söyleyebileceğimiz lekersiz bir isimden başka dişe dokunacak bir mirâs bırakmadı. Bundan şikâyetçi de değiliz. Kimbilir, biz çocuklarımızı belki onu da bırakamayacağız. Benim o günkü çocuk ruhumda çöreklenen memnuniyet yılanı, bu vesile ile birkaç günlüğüne olsun «mektebi asmak» dan başka bir şey değildi.

Bu, birkaç günlüğüne olsun «mektepten kaytarmanın» sevinci bana, «ağlama yavrum», «yeter artık», «kendini helâk ediyor-sun», «hadi çık da biraz hava al» diyen mahalle büyüklerinin gönül ahçı sözlerinden daha fazla teselli kaynağı olmuştu.

Bütün bu düşüncelerden sonra samimiyeti şöylece iki kısımda, iki şekilde dilşünmek ve müzakere etmek zorunluğu ile karşılaşacaktır, insanoğlu :

1 — Sübjektif samimiyet (bilmiyorum tâbir doğru mudur). Varlığın kendi kendisine karşı, kendi öz benliğine karşı samimi oluşu veya olmayışı. Kendi serbest şuuru ile bedene bağlı şuuru arasındaki dilşünce âhenği, düşünce sentezi veya âhenksizliği.

2 — Objektif samimiyet, varlığın başkalarına karşı samimi oluşu veya olmayışı.

Ancak, şurasını önemle belirtmek isteriz ki, objektif samimiyetin yolu mutlak ve mutlaka sübjektif samimiyetten geçecektir.

İnsanoğlu kendisine karşı yalancı olduğu müddetçe başkalarına karşı da mutlak ve mutlaka yalancı olacaktır.

Güç olan, insanın kendisine karşı samimi olabilmesi, kendisine karşı yalan söylemeyebilmesidir.

Samimiyetsizliği bir hastalık olarak kabul edersek, birinci kategoride mütalâa etmeğe çalıştığımız husus, hastalığın teşhisi, ikincisi ise tedavisi demektir. Herkesin bildiği bir gerçektir ki, hastalığın izalesinde en önemli, en güç olan doğru bir teşhis koyabilmektir. Teşhisin isabetli olduğu hallerde yolun yarından fazlası katedilmiş demektir.

Zaten birinci düşman yenildikten sonra ikincisi kendiliğinden teslim olacaktır. Birinci problem halledildikten sonra ikincisi artık bir problem olmaktan çıkacak, çözüm formülü hazırlanmış, alelâde bir hesap işlemi önemi, daha doğrusu önemsizliği taşımaktan öteye gidemeyecektir.

En tesirli silâhlarla mücebhez, kuvvetli bir mukavemet ordusuyla takviye edilmiş olan birinci kale'ye mukabil, ikinci kale, sadece gayet muhkem bir demir kapı ile kapatılmış olmasına rağmen içerisi tamamen boş ve mukavemet kuvvetlerinden arınmış bir baldedir.

Birinci kaleyi fethedebilen insan ikinci kalebin anahtarını birinci kalede bulacak ve rahatlıkla kapıyı açıp elini kolunu sallaya sallaya hiçbir mukavemetle karşılaşmadan içeriye girebilecektir.

Şu halde, iki kategoride mütalâa etmek gafletinde bulunduğumuz dâva aslında iki değil birdir.

O'nu iki imiş gibi gösteren bizim bakışlarımızdaki kusurdur.

Bakmasını bilmediğimiz için göremiyoruz, görmediğimiz için anlamıyoruz, anlamadığımız için bilmiyoruz.

Ve... Ve bilmediğimiz için, samimiyette samimiyetsizlik, samimiyetsizlikte samimiyet arıyoruz.

MUKADDERAT

VE

İCABAT

Problemleri

(Geçen sayıdan devam)

Özleyen: Feridun TEPEKÖY

DETERMİNİZMA KARŞISINDA GÖRGÜ VE TECRÜBENİN ROLÜ :

İnsanlar tekâmül ettikçe görgü ve tecrübeleri artar. Görgü ve tecrübe arttıkça idrak genişler, idrak genişledikçe de illiyet prensibine olan vukufiyet ve nüfuz da o nispette artar. Bu suretle daha sür'atli tekâmül ettirici vasıtaları kullanmağa hak kazanılmış olur. Yürüdüğü yolu, görerek, bilerek kat'eden bir insan, elbette ki körükörüne ilerleyen bir diğerinden daha emin ve sür'atli olarak tehlikesizce hedefe ulaşır. Şu halde, tekâmülle artan bilgi, aynı zamanda tekâmülün daha da sür'atlenmesince imkân hazırlayan güzel ve emin bir vasıta olmaktadır.

İnsanın başına gelen hâdiselerin ekserisinin illetlerini gene o insanın vaktiyle bile rek veya bilmiyerek beslemiş olduğu bazı şiddetli ve hakiki isteklerinin teşkil etmekte olduğunu unutmamalıyız.

Sabit fikir halinde ortaya çıkan düşüncelerin tesiri, zamanı gelince hâdisce ve fiiller şeklinde tezahür edebilir. Birdenbire karşımıza çıkan bir hâdisenin neden dolayı karşımıza çıkmış olduğunu anlamakta güçlük çekeriz. Bu hal, illetleri göremeyişimizdendir.

Fakat bu illetleri her zaman son dünya hayatının içinde arayıp bulmak ta kabil olmaz. Çok daha gerilere doğru uzanmak lâzım gelir.

Bu hususta alâkalı olarak dostumuz Kadri bir tebliğinde şöyle söylemektedir :

KADRI 30 Temmuz 1947.

«Ne zaman bir çıkmaza tesadüf eder de bunun manâ ve sebebini bulamazsanız bunun ismine siz mukadderat dersiniz. Onun belki izah edilecek sebepleri vardır. Ve belki mukadderat, yahut sizin el emeğinizin mahsulüdür. Bu bir yoldur ki bazılarına karanlık, bazılarına alaca aydınlık, bazılarına günlük güneşliktir...»

Mukadderat, geniş bir illiyet prensibi şumulü içinde cereyan eder.

İdrakin genişlemesi nispetinde mukadderatın daha derin manâsına nüfuz kabiliyeti de artar. Fakat, illiyet prensibinin bütün halkalarını -hiçbirini atlamamak üzere- bir bütün olarak hiç kimse çözemez ve çözemeyecektir. Zira bu İlâhi bir mevzudur, İlâhi tasarrufun da kendisidir.

Tekâmülün sonu olmadığına ve dolayısıyla bir mahlûkun mutlaklık mertebesine erişmesi asla mümkün olamayacağına göre böyle bir halin de ortaya çıkması mümkün olmayacak demektir. Bunun aşikâr olmayan bir tarafı yoktur.

Allah, hiç bir hâdiseyi sebepsiz ve maksatsız yaratmamıştır. Her şeyin yaratılışında biz mahlûkların akıllarımızın alamıyacağı büyük hikmetler, maksatlar ve illetler vardır.

Meselâ, sobaya bir odun atmak hâdisesini ele alalım: Burada, sobaya odunu hiç bir maksada dayanmadan sadece sobaya odun atmak için atılmış olmasından bahsedilemez. Yani bir sebebe dayanmayan hâdisce mevcut olamaz.

Maksatsız bir hareket, kâinatta mevzu bahis değildir. Şu halde, sobaya odun atışın da bir gayesi bulunmalıdır. İşte böylece zincirleme olarak bir illet ve neticeler şebekesi, kâinat hâdiselerini birbirine sımsıkı bağlamış olmaktadır.

NEOSPIRİTÜALİZMA GÖRÜŞÜ İLE MUKADDERATIN MÜMKÜN OLABİLEN İZAHİ :

Bu hususa ait temel bilgiler bundan evvelki bahislerde, esas itibariyle ortaya konmuştur. Yukarıda da söylediğimiz gibi, mukadderat, İlâhi İrade kanunlarına vukufiyetimiz nispetinde ancak mütalâası şumûllencn bir mevzudur. Fakat, mevzuun Mutlak'a ait cepheden mütalâasının, ne kadar üstün mertebelere ulaşmış bulunursa bulunsun hiç bir varlık için hiç bir zaman ne mümkün ve ne de bahis mevzuu olamayacağını da gayet iyi bilmekteyiz.

Şu halde, mukadderat hakkında bizim burada söyleyebileceklerimiz, beşerî sınırlar içinde kalmağa mahkûm olacaktır. Mukadderat ve icabat bahisleri, bir tek mevzuun iki ayrı cepheden görünüşünü temsil ederler. İlâhi irade kanunlarından hangisinin inkişaf seyrine uymak karar ve teşebbüsüne girişmiş isek o seyrin icabatından olan illî neticeler, bizim için mukadderat birer akîbet olurlar. İşte icabat ve mukadderat!

İlâhi irade kanunlarından istifade hak ve hürriyeti her varlığa nasib edilmiştir. İyiliğe, güzelliğe, hayra teveccüh ediş itilişi her varlığın öz benliğinden gelmektedir. Bu sürükleyici kuvvete er veya geç tabi olmak mecburiyetinde bulunan varlık, hangi sapıklık içinde bulunursa bulunsun neticede mutlaka daima bu itilişin işaret ettiği yola dönmek mukadderindedir. Şu halde bütün yollar neticede insanları, doğru olan yola ulaştırıcı birer vasıta olmaktadır. Dönüşler neticede daima ona müteveccih olacaktır. Kâinatın İlâhi maketi, ilâhi kanunlar, icaplar bu dönüş veya yönelişleri nizamlayan birer unsurdur. Varlıklar yöneliş ve dönüşlerle, daimî bir tekâmül içinde bulunmaktadırlar. En iptidai bir ot parçasında bile basitliğine rağmen- bütün hayatı boyunca daima ba-

sitten mürekkebe doğru, kapanıklıktan açıklığa, hamlıktan olgunluğa doğru bir hamle almak çırpınısının mevcut olduğunu aşikâr olarak görmekteyiz.

Bir tohum, zamanla fidan ve nihayet meyve veren bir ağaç olmaktadır.

Mukadderat olan her şey, varlıkların bilerek veya bilmiyerek kendi kabli istek ve iradeleriyle tutmuş oldukları bir yolun neticesidir. Bu neticeler ise sonsuz tecelliyat arzeden İlâhi İrade kanunlarının bir icabatından başka bir şey değildir. Bu icaplarının dışına hiç bir varlık çıkamaz.

Ateşe elimi yaklaştırmak veya ateşi tutmak benim ihtiyarımdadır. Fakat, bir defa karar verip de ateşi tutmuş ve akabinde de bundan vazgeçmiş olsam, önce birinci karar ve fiilimin tabi bulunduğu İlâhi İrade kanunlarının icaplarına boyun eymekliğim, benim için illi bir zaruret olduğundan bundan beni, vazgeçişim hiç bir zaman kurtaramaz.

Yani önce her şeye rağmen elimin yanmasına katlanmaklığım icabedecektir. Altı yol ağzında bulunan bir koyunu düşünelim; Bu koyun, yollardan birini seçmek durumunda bulunsun. Ancak, meselâ bir çobanın kavalı mer'a tarafını, davar sahibinin ışıltı ahırlar cihetini, rüzgârın haşin oğultusu çorak arazi istikametini, taze ve cazip ot demetleri kurulmuş bir tuzak yolunu, ılık ve aldatici bir hava yangına ulaştıran bir yolu, geri dönenlerin perişan halleri de çıkmaz bir yolu işaret etmiş olabilirler.

İşte bu manzara karşısında koyun ancak, kendi ruh kudretiyle vereceği kararın isabeti nispetinde kendisine bir yol seçecektir. Eğer bilgi ve liyakati tehlikeli yolların emarelerinden bir mânâ çıkarabilecek kudrette ise, o zaman tabii kendisine en hayırlı olan bir yolu seçmekte tereddüt etmeyecektir. Bu seçme işi doğrudan doğruya kendi serbest iradesinin mahsulü olacaktır. Fakat bir defa kararını verip de bu yollardan birine girdi mi, artık o yolda karşılaşması mukadderat olan hâdiselerden kaçınmasına imkân kalmaz. Yol değiştirmek bazen yeni bir yola düzelmekten daha zordur.

(Devamı var)

Olaylar arasında. Olaylar arasında

Astronomlar meskûn dünyalarla ilgileniyorlar

Yazan: J. OBELLIANNE
(Revue Spirite)

«Astronomi» dergisinin mayıs, 1964 sayısında, M. Hénon, ki Astrofizik Enstitüsü üyesidir, Amerikada yayınlanan bir kitaba dikkatimizi çekmektedir. Kitabın ismi: *Yıldızlararası Muhabere*. Bu kitapta birçok astronom, özellikle şu soruya cevap vermeğe çalışmışlardır: «Galaksimizde teknik olarak gelişmiş toplumlar mevcut mudur?»

Yazarlar, bir seyyarede bize benzer varlıkların iskân olabilmeleri için gerekli fizik şartları inceleyerek, bu şartların Dünya'nın dışında mevcudolma ihtimalini meydana çıkarmışlardır. Karışık ve uzun hesaplarla bu şartların az bilindiği fakat tekâmül edildiği nisbette değişiklikleri tesbit edilmiştir. Bu hesapların sonucu şaşırtıcı olmuştur.

Galaksimiz ikiyüz milyar yıldızı muhtevîdir. En aleyhte olan nazariyede, *Galaksimizde, insan topluluklarına benzer altı yüz topluluk vardır; fakat bizi en yakın komşumuzdan ayıran mesafe ölçüsüzdür ve onlarla muhaberede bulunmak imkânsız değil, lâkin son derecede güç görünmektedir.*

Şayet, modern astroniminin galaksilerin mühim bir miktarını saymış olduğu nazarı itibare alınır, Kainat içinde bulunan benzer cemiyetlerin sayısı anlaşılabilir. Bizler, insanı kendi nev'inin biricigi ve yaratılışın en sonu olarak kabul etmekten uzak bulunuyoruz. Yazarların sonuçlarını, tasarılamak zor olacaktır:

«Beşer, tarih boyunca, kendi arasında guruplaşmış, sonra gitgide önemli cemiyetler teşkil etmiştir. Eğer bu tekâmül kanunu şümullendirilirse, bir gün insan cemiyeti galaksiye has çok geniş bir birlik halinde bir araya gelebileceği tahayyül edilebilir. Çok mümkündür ki bu «birlik» evveldenberi mevcuttur ve bu itibarla, biz, bir çocuğun yetişkin insan cemiyeti katışındaki duruma benzer bir durumda olduğumuzu bilelim. Konumuz, görüldüğü gibi, en olmayacak hül-yaları hayalleri celbetmektedir. Fakat.. bu en olmayacak şey olabilir!»

Burada müstet ilmin, spiritüalistlerin ifadelerine beklenmedik yollarla bağlandığı görülmektedir. Bu çok iyi bir kehanettir. Kimbilir? «Birliğin» olmaması, doğmaması için aksi tezi savunanlar yok.

Kennedy'nin dedikleri

La Conciencia'dan

ÖLÜMÜNDEN EVVEL — Washington, 28.9.1964 (UP) J. F. Kennedy, Dallasta ölümü karşılamazdan evvel muhtemel bir cinayetten bahsetmiştir; karısı Jacqueline ve yardımcısı Kenntli O'Donnel ile bir gün evvel Forth Worth da kaldıkları akşam başkan onlara bazı kimselerin bir cinayet kehanetinde bulduklarından bahsetmiştir. Bilahare de O'Donnel (UP) ajansına şu açıklamada bulunmuştur:

«Eğer birisi hakikaten bir reisicumhurı öldürmeği tasarlarsa bu hiç de zor bir şey değildir. Katil, meselâ yüksek bir binaya çıksa ve elinde teleskoplu bir tüfeği de bulunursa bu cinayetin önüne kimse geçemez.»

ÖLÜMÜNDEN SONRA — Medyom: L. : «Merhaba kardeşlerim. Sizinle bu konuşma imkânını bahşeden ve bu hususda bana yardımlarını esirgemiyen varlıklara şükürler olsun.

Olaylar arasında. Olaylar arasında

Hayatlar arasında. Olaylar arasında.

Benimle pek çok kimseler ilgilendiler ve halâ ilgileniyorlar. Dinivadan ayrıldıktan sonra, orada bir hiç olduğumu ve hiç bir şeyin bana ait olmadığını öğrenmiş bulunuyorum. Benim olan sadece niyetimdi. Pek çok düşmanım vardı, bunu biliyordum. Bu biliş, idealim olan niyetimden beni döndürmedi. Ya ölüm diyordum ya da idealimin gerçekleşmesi diyordum ve böylece yaşadım. Hayatımı kestiler, bunun böyle olması lâzımdı ve öylece oldu. Tanrım onları alsın, ben ettim. Ruh halinde bulunduğum şimdi geçmiş hayatların sezgileri içindeyim. Orada iken tek düşüncem çok pek çok iyilik yapmaktı, fakat mümkün olmadı, şimdi de aynı duyuş içindeyim. Fakat bu duyuşum şimdi daha mânâ kazandı. Her yüzünde gerçekleştirmeğe çalıştığım şey ve bu yöndeki cehit ve gayretim akim kalmış değildir, bu hususta nice cehitler sarfolunacaktır ve nice kardeşlerim benim akıbetime düşeceklerdir, bu, yer yüzü tekâmül kanununun bir icabıdır, başka vehimlere yer vermeyin. Bu mücadele elbetteki hayatlara, ıstıraplara mal olacaktır, bunda adalet noksanı bulanlar var, hayır kardeşlerim.

Bedenli iken kat'i olarak idraki içinde bulunduğum gibi insanlar arasında tefrik bilgisizliğin bir neticesidir, insanların hepsi birdir, bunu bir gün herkes anlayacaktır. Fakat bilgisizlik, kötü niyet ve egoizmalar için hayatlar verilecek, ıstıraplar olacaktır. Kendimi bildiğimden beri insanların mensû davranışlarına tahammül edemiyordum, pek çok kimseler aynı şeyden mustarıptılar, acı ve ıstıraplı mücadeleler olacaktır. Hattızatında bu bir ömür içinde değil, ruh olarak mütalâa ile hayatlar boyunca böyle olmuş ve olacaktır. Ümitsiz miyiz? Hayır, ben Kennedy olarak diyorum ki bunun mes'ud sonu elbetteki gelecektir.

Sizlere gelince. insanlar arasındaki musavatsızlığa asla göz yummayın, hassas ve müte-yakkız olun. Hoşca kalın dostlarım.»

Centro de Estudios Psicologicos 26.Eylül.1964

Filipinlerde kansız ameliyatlara

Amerika'nın tanınmış medyomlarından J. Bernard Ricks 8.000 mil katederek Filipinlere çok enteresan bir röportaj için gitmişti. İntibalarını Amerikanın aylık dergilerinden biri olan "Fate" yayınladı. Ricks şöyle anlatıyor:

"Eleuterio Terte'yi nanıdığer — San Fabia'nın mucizevi adamı — ni küçük bir köyde içi palmye yapıkları ile tezyin edilmiş bambulardan yapılmış küçük bir kulübede buldum."

Hastalar üzerinde yalnız ruhi gücünü kullanarak hastaların bedenlerinde bulunan ufuletti uzuv parçalarını ve hasta dokuları neşter kullanmadan çıkaran bu hakikaten mucize adamın çalışmalarını yanı başında bulunarak müşahade ettim. Bu müstema ameliyatlara, bir film ekibi tarafından filme alındı ve pek çok da fotoğrafçı hazır bulundu.

İlk ameliyat isminin açıklanmasını istemiyen tanınmış Californialı bir iş adamı üzerinde tatbik edildi. Doktorlar, ıstırapının kalpte bir kan pıhtısının sebep olduğunu söylemişler ve derhal ameliyat olmasını tavsiye etmişlerdi. Fakat hasta, neşterli bir ameliyat yerine duymuş olduğu ruhi ameliyatı tercih ederek ta buraya kadar gelmişti.

Hasta, düz sade bir masa üzerine yatırıldı. Terte'nin kadın ve erkek yardımcıları etrafında bulunuyorlardı. Medyom, kadın yardımcı bir iskele üzerinde oturmuş ve transa geçmişti. Terte onun yüzünü bir mendille örttü; birinin transta olması, çalışmada kuvvet kazanmak için olduğu izahatı verildi. Diğer yardımcıları ilâhiler söylüyorlardı; bu da tezahüre zemin için icabettiği anlatıldı. Böylece müsait şartlar tenin edildikten sonra Terte hastaya yaklaştı, ben de Terte'nin karşısında hastanın solunda bulunuyordum. İngilizce ve yerli lisansları ile dualar okundu.

(Devamı 34. sayfada)

Hayatlar arasında. Olaylar arasında.

ETNOLOJİ

Görünmeyen Âleme

RUHLARA

İNANIYOR

Jean SERVIER

— Planète, 18 —

1949 yılında, Pariste «İnsan» müzesindeki, çeşitli insanların, değişik tarihlerde meydana getirdikleri eşyaları, resmî Fransız Etnoloji (İrklar bilimi) metodlarına göre tarttım; tariflerini yaptım. Fakat bunun hiç bir şeye yaramadığını, bir medeniyeti topyekân izaha kâfi gelmediğini fark ettim.

Batı Cezayirde sarp bir dağ olan Zakkar köylülerinden ilk pratik etnoloji dersimi aldım. Çünkü sustum ve dinledim. Bana dünyalarını izah ettiler. Bu, teknik bakımdan fakir, sembolün obje (eşya) ve hareketten daha zengin, düşüncenin daha da kıymetli olduğu bir dünya idi. Batılı insan için, anlaşılmaz, kısır bir dünya...

Neticede geleneksel medeniyetlerin ancak, görünmeyen, bununla beraber gerçek, reel bir başka plânın mevcudiyeti ile izah edilebileceğini idrak ettim. Bu, kabartma bir modelin bıraktığı oyuk iz kadar hakikî idi.

Bir zenci inisiyenin maskesi

Bana, dağınık çalışmaları toplamak, mukayese etmek, bir sentez denemesine girişmek kalıyordu. Aklımda ilâve bir sistem ve teori yoktu da, «Klâsik» denilen Akdeniz medeniyetleri muhassılası bir bilgi ile sınırlı olmayan bir «hümanizma»nın önsözü vardı. Şimdi, 16. asırda çerçeveleri çizilmiş sınırları aşabilir ve bütün insanlığı düşünebilirdik, yirminci asır hümanizması buydu.

ARKEOLOJİK KALINTILAR BİZE RUHUN VARLIĞINI İŞARET EDİYOR.

Yıllar yılı, biz batılı «beyazlar», insan'ı tanımadık. Toprakları araştıran bir eski çağ tarihçisi beşeriyetin acemiliklerinin, kekelemelerinin ifadesi bir takım şekilsiz eşya bulacağından emindir. Bu davranış, varılacak neticeyi önceden tayin etmekle birdir.

Etnolojide (ırklar bilimi) de beyaz insanın davranışı aynı olmuştur. Kendi medeniyeti dışındaki her medeniyetin insanını, kendi aklında mevcut bir beşeriyet doğuşundan arta kalmış, iptidaî (ilkel) insan olarak görmüştür.

Lévy Bruhl ve Durkheim'in «İlkel düşünce»nin saçmalıklarından bahsettikleri

çağlarda, Danimarkalı büyük âlim Knud Rasmunssen, İglulik Eskimoları arasında yaptığı tetkikler sırasında, onların şöyle dediklerini öğrenmişti: «Ruhu en önemli ve en esrarlı şey olarak mütalâa ediyoruz.» Yirminci asrın başlangıcı için bu keşif çok erkendi. Eğer ilim dünyası buna ehemmiyet verseydi, beşeri ilimlerin temeli değişirdi ve olayları «aklıleştirilenler» in gemi azıya almalarına mâni olunmuş olurdu. Rasmunssen bir kenara bırakıldı. Çalışmaları unutuldu ve beyaz adamın teorilerine daha uygun «vahşiler» aranıldı.

İzah etmek yerine, bütün bir medeniyetin anlaşılmasına imkân veren bir kilt noktasına benzeyen bir halkın «ruhunu» düşünce dünyasını keşfetmek için araştırmacıların karşılaştıkları zorlukları, Danimarkalı âlimin, anne tarafından dedeleri olan Eskimolar sayesinde yenebildiğini kimse düşünmedi.

İglulikler doğuştan mistik değildirler. Grönland'ın içerlerinde otururlar. İklim çok sert kuzey iklimidir; her an açlık ve soğukla çarpışırlar.

Onbin yıl sonra Grönland'da araştırma yapan eskiçağ tarihçilerini düşünelim: Yerde muntazam dik dörtgen halinde kazılmış çukurlar buluyorlar: Bunlar orada eskiden oturan insanların kulübelerinin temelleridir. Diğer emareler de orada insanların yaşadıklarını gösteriyor. Raporlarını şöyle tanzim edeceklerdir: «Burada kafatasları düzgün olmakla beraber basit âletler kullanan insanlar yaşamıştı. Beşeriyetin zuhurunu gösteren emareler...» O zaman hiç kimse onlara Rasmunssen'in duyduklarını söylemeyecek: «Ruh bizim için en önemli, en esrarlı şeydir!»

Şu halde, biz etnologlara şöyle bir soru sormak icab ediyor: Bütün beşeriyetin tarihi mızraktan tüfeğe geçişle izah edilebilir mi? İnsan, kabiliyetlerini geliştirmek için binlerce yıl bekleyen usta bir işçiden mi ibarettir? Ve meydana getirdiği eşyadan onun ne düşündüğünü çıkarabilir miyiz? Medeniyetini ölçebilir miyiz? Yüzlerce çeşit eşyanın satıldığı «Hotel de Ville Mağazası» Tibetin başkenti Lhassa'dan üstün müdür?

MANEVI YONU OLMAYAN MEDENİYET YOKTUR

Onsekizinci asrın seyyahları, acele bir hükümle felsefeden bahsetmek için avağa na bir don giymiş olmayı lüzumlu gördülerse, şurasını iyi bilelim ki, uzun zaman

Bir operatörün maskesi

gemicilerin hayvanlardan ayırmadıkları hottentot'ların ve Avustralyalı yerlilerin sosyal organizasyonları kadar karışık bir metafizik inançları vardır.

Dünyanın hiç bir yerinde metafiziğe (manevi inançlara) sahip olmayan bir medeniyet bulunmadığını söyleyebilmek için yıllarca süren sabırlı araştırmalar lâzım gelmiştir. Metafizikten maksat: Yer yüzünde insanın mevcudiyetinin yegâne izahı olarak görünmeyen bir alem'in mevcudiyetini kabul fikridir.

Görünmeyen aleme inanç, yani ruhun mevcudiyetine, ölümsüzlüğüne, hayatın sahibi olarak yaratıcı bir Tanrıya inanç, ateş gibi, konuşulan diller gibi, bütün beşeriyette müşterektir.

Görünmeyen karşısındaki insan düşünüşünün bu ayniyeti, birliği hakkında iki türlü tavır, iki araştırma hipotezi kabildir:

— İnsanın düşünce uzvu (yani beyniyle) sınırlanmış olup meçhul karşısında ancak yeknesak bir bunaltı hissedebildiği,

— Ya da, görünmeyen'e bütün medeniyetlerin atfettikleri gerçeklik vasfını tanımak.

Köpeğini eğlendirmek için yaylı bir kemik veya müzikli diş fırçası mahfazası keşfeden insanın hayal gücünü inkâr edemeler.

(Lacien ogjfen çestirni)

yiz. Bununla beraber, eserleri müze vitrinlerini ve pazarları dolduran bu düşünce gücü, Yirminci asır insanının varlığını münakaşa ettiği ruhî olaylar yanında basit ve farklı gözükmetedir. Halbuki zaman ve mekân içinde bütün beşeriyetin geri kalan kısmı, bunları yegâne gerçek kıymet olarak görmüş ve görmektedirler.

Şu halde başka bir hipotezi kabul etmek icab ediyor: Görünmeyen alem insana, hususî vasıfları iş tekniğini tayin ve tahdit eden bir realite olarak kendini empoze ediyor.

Gelecek bir kitabımda «Görünmeyenin tekniği» bahsine temas edeceğimi ümid ederim. Bu, müphem kelimeler olan sihir, büyü, din namı altında yanlış anlaşılmalıdır. Filhakika iki ayrı tahtayı birbirine rabtebilmek için tahtanın tabiatına uygun dört usul vardır: Çivilenir, geçme yapılır, yapıştırılır, açılan delikler vasıtasıyla birbirine dikilir. Meselâ tahtayı lehimlemek, örs üzerinde dövmek veya eritmek imkânsızdır. Bunun gibi Görünmeyenle temas edebilmek için az usul vardır. **Bu, tamamen müteal bir realite insana empoze ediliyor gibidir. Demir ve tahta kadar müşahhas bir realite.**

Binlerce yıldan beri bütün beşeriyetçe, bu görünmeyen âlem anlayışı bir kaç fikre münhasırdır ve değişmez görünmektedir. Böylece buzlar arasında, çöllerde, vahşi ormanlarda, kaybolmuş adalarda yaşayanların bu aynı fikirlere inamaları hiçbir batılı mantık anlayışı ile izah edilememekte, paradoksal görünmektedir.

Her şeyden evvel ruhun meviudiyetine inanç gelir. Ruh et - bedende oturan görünmez bir misafirdir. Esas olan odur. Yani avcının adalesinden, mızrağından ve deri elbisesinden daha gerçektir.

Filozoflar, insanın uykuda iken, geceleyin kaçıp giden ve maceralar yaşayan bir antite, bir kuvvet tahayyül ettiğini düşünmüşlerdir. Görünmeyen alem insanın uykusundan mı doğmuştur? Ruh, beden bulaşık rüya sularındaki bir aksinden mi ibaretir?

Rüya tecrübesinin bütün insanlar tarafından yanlış anlaşıldığını, zor şartlar altında yaşayabilen tuzaklar kurabilen, ateş yakmasını öğrenen insanların aldandıklarını, ve insanların öldükten sonra yeşilleşip, şiştiklerini, etlerinin dökülüp kemiklerinin ortaya çıktığını gördükten sonra aldanabileceklerini kabul etmek kabil midir? İnsan asırlar boyunca ihtiyarlığın, açlığın ve so-

ğuşun çökerttiği bedenine, yırtıcı hayvanın pençesinden, yuvarlanan kayadan, taş balta darbesinden sağ kalkamayan bedenine alışması, icap etmez miydi? Bütün bu dünyaya aynı kokmuş çamura dönmekte iken, nasıl görünmeyen ve ölümsüz bir prensipi düşünebildi?

İnsan ölümden sonra ruhun yaşadığına inanır. Bu inanç her zaman ve her yerde birbirine benzeyen sembollerini, cenaze ayinlerini izah ve tayin eder. Ölüm hakkındaki an'aneleri toplamaya merak sarmıştım; gördüm ki, hepsi muhtelif rehberlerin tarif ettiği bir ve aynı manzara gibi birbirine benzemektedir.

Şimali Amerika yerlilerinin an'anelerinin veya Sudan medeniyetlerinin, Tibetlilerin Bardo Thösdol'una (ölüler kitabı), Catherine Fieschi'nin vizyonlarına benzediğini görmek insanı şaşırtmaktadır. XV. asırda yaşayan Cenovalı azize Catherine «ölüm kapılarının ötesine» gitmişti.

Beşeriyetin müşterek olan bu kat'i inançlar (Certitudes) yekûnu her medeniyette aynı neticeleri tevlid etmiştir. İnsan, ölümü yeryüzü hayatının zarurî bir safhası olarak mütalaa eder. Gelecek ruhî hayatının en büyük ehemmiyeti haiz olduğunu düşünerek yeryüzü hayatında hazırlanır ve onu korkusuzca bekler. Devreleri tekrarlar, manileri sayar - bu bütün tradisyonlarda (an'anelerde) birdir. Koşacağı araziye önceden tanımaya çalışan bir koşucu gibidir. İnsanın ilk endişesi, bu esrarlı kapıyı daha iyi aşabilmek için hazırlanmak, daha yaşarken hazır olmak «Yol» da bulunmaktır ki, inisiye'lik de bu anlama gelmektedir.

Bu öğrenim, gerçekliği tahkik olunamayan inanç ve ayinlere münhasır değildir. İnsanın mekân ve zamanı değerlendirmesini ve uygun yaşamasını mümkün kılar. Doğrudan doğruya veya şehadetlere dayanarak insanın «dünya» dan nasıl istifade ettiğini araştırabiliriz. Emekleme ve araştırma izleri bulamayışımız şayanı dikkattir. Öğrenimlerin tatbikatına çalışan insanın bilgilerindeki kat'iyeti müşahede edebildiğimiz hadiseler göstermektedir. Arnhem bölgesinde yaşayan göçebe Avustralya yerlilerinin tanıdıkları ignam (bir çeşit yenilebilir kök) ların kırk çeşidinin ekserisi, lezzetsiz, zehirli, elyaflıdır. Bunların yenilebilir hale gelmesini temin eden muamele çok uzun ve karışıktır.

(Devamı34. sayfada)

BİR PAPİRUSDEN

— Firavun II. Sefinin başyazıcısı ve danışmanı ANANA'nın papirüsünden alınmıştır. —

Bak! Bu kitabede yazılı değil mi? Oku! sen ki, şayet tanrıların sana o kabiliyeti vermiş ise, henüz doğmamış günlerde (bunu) bulacaksın. Oku! ey geleceğin evladı, ve geçmişin sırlarını öğren ki, sana o kadar uzak fakat bakikatçe o kadar yakındır.

İnsanlar sadece bir kere yaşayıp da ondan sonra ebediyen ayrılmazlar. Daima bu dünyada olmasa bile, birçok kereler, birçok yerlerde yaşarlar. Her hayat arasında bir karanlık perdesi vardır.

Kapılar, en sonunda açılacak ve bize, başlangıçtan bu yana ayaklarımızın dolaşmış olduğu odaları gösterecektir.

*

İnsan birçok kereler doğar, fakat, zaman zaman bir düşünce veya hayalinin onu eski bir enkarnasyonunun bir hâdisesine geri götürmesi hariç, önceki hayatları hakkında hiç birşey bilmez. Sözkonusu hâdisenin nerede ve ne zaman geçmiş olduğunu zihninde tayin edemezse

de, yabancısı da değildir. (Hatta), bir enkarnasyonun ruhları, mümkündür ki başka bir enkarnasyonda tekrar karşılaşsınlar ve, sebebini bilmeksizin, mıknatıs gibi birbirlerini çeksinler. Fakat, en sonunda, bütün geçmiş hayatlar kendilerini açık kılacaklardır.

*

Bütün ilâhlar, dünyanın onsuz varolamayacağı sevgi hediyesini dünyaya yollarlar. Benim inancım belki de sizinkinden daha açık olarak bana öğretiyor ki, hayat ölümlü bitmez ve onun için de hayat devam ettikçe, sevgi de, hayatın ruhu olduğundan, devam etmelidir.

Bu görünmez bağın kudreti, iki ruhu, dünya ortadan kalktıktan çok sonra da bir arada tutacaktır.

Çok sevdiğiniz birini kaybederseniz teselli bulun. Ölüm onu uyutan bir dadıdır, başka birşey değil. Ve sabah olunca, başlangıçtan beri ona refakat edenler ile yeni bir günü katetmek üzere, yeniden uyanacaktır.

*

Dinimiz bize ebediyen ya-

şadığımızı öğretiyor. İmdi, ebediyetin sonu olmaması dolayısıyla, başlangıcı da olamaz; o bir dairedir. Öyleyse, biri doğru ise, yani hep yaşıyacak isek, öteki de doğru olmalı, yani daima yaşamıştık.

Eski zamanlarda, rahiplerin insan düşüncesini taş blokları halinde dondurup bunlardan binlerce ilâha kutsal yerler inşa etmesinden önce, birçoğu bu muhakemenin doğru olduğuna inanırdı; çünkü herkes Tek Tanrı'ya iman etmişti.

*

İnsan nokta-ı nazarından, Tanrı'nın birçok veçhesi vardır; ve herkes kendi gördüğünün asıl Tanrı olduğuna şahadet eder. Fakat hepsi yanılıyor, çünkü hepsi haklıdır.

Bunları bize, gizli benliklerimiz olan Ka'larımız gösterir. Tıpkı bilgisi olanların, -yani mucize yapanların bize verdikleri gibi Ka'larımız da, her insanın kendi varlığında meknuz olan hikmetin sonsuz kuyusundan çekip alarak, bize hakikatin pırlantılarını verirler.

KIT'A

Zerreden arz kadar her şeye hâkimse devir
Bir ölen bir daha doğmaz demenin yok sebebi
Kim bilir kaç kere geldik de habersiz gideriz
Doğarız membaa bin def'a dönen damla gibi.

İbrahim Alâettin GÖVSA

YARDIMCI ÜYE KÖŞEMİZ

Y. Ü. 59 — Ertan Kura - İZMİR.

(Geçen sayıdan devam)

4) SPİRİTÜALİZM, yeni bir bilgi değildir. Bir BÜTÜN'dür. Bizler bu BÜTÜN'ün nelerden ibaret olduğunu görmeğe ve göstermeğe çalışıyoruz...

Müsbet ilmin ne olduğunu dahi bilmeyen o zavallılara şunu sormak yerinde olur: Müsbet ilmin devamını sağlayabilmişler midir?.. Bu devamı sağlayabilenin de SPİRİTÜALİZM dışında söylemeğe çalışacağı bir şeyi zaten yoktur. Şâyet varsa, asıl bunu iddia eden, müsbet ilmin dışına çıkmış demektir.

Müsbet ilim, yalnız fizikoşimik kanunlar demek değildir. Kâinatta olagelmekte bulunan her olayın cevabının yerine oturtulması, yani her hâdisenin oluş sebeplerini ve ihtiyaçların cevaplarını, akıl yoluyla bulup yerli yerine koyabilmek, müsbet ilim olsa gerek.. Bu da zihni yapıların işlenmesiyle devam edebilmektedir. Onlarca kolay bir şekilde kavranıldığı sanılan çevremizdeki bir eşyanın bile herkes tarafından aynı tarife uygun anlaşılabilmesi, ancak o eşyanın herkes tarafından görülmüş, bilinmiş olmasına bağlıdır ki, aynı eşya, aynı şahısların zihinlerinde müşterek bir mefhum doğurmuş bulunsun... İnsanoğlu için herşeyin görülmesine, bilinmesine imkân olmadığına göre, biz göremiyoruz, biz bilemiyoruz diye, bizden hiç de uzak olmayan ve tamamı bizden dolayı var bulunan diğer şeylere yok mu diyeceğiz? Aklimız ermiyor, idrâkimiz ulaşmıyor diyerek kapasitemizin dışındakileri inkâr mı edeceğiz?.. Dün «Böyle saçma şey olmaz...» deyip işkencelerle öldürülen insanların orta-

ya koydukları gerçekleri, bugün nasıl kolayca kabul edebiliyoruz? O zamanki insanın aklı yok muydu ki, bir diğer aklın «vardır.» dediği şeyi külliye inkâr ediyordu? Hattâ «var.» iddiasında bulunan için reva gördüğü zulmün hikmeti neydi?... Onlar, müsbet ilim saydıkları şeylerin tamamını bilebiliyorlar mı, görebiliyorlar mı?... Bilebildiklerinin bir-biriyle olan ilgilerini kurunca aradaki boşluğu doldurabiliyorlar mı?..

Kelimeler, bir cehtin sonunda, bir nosyona ulaşarak anlam kazanırlar. Bir kelimenin bizde bir değer hükmü yoksa, zihnimizde o kelimeyle ilgili bir kavram belirmemişse, o kelimenin kapsadığı şeye hemencecik nasıl yok diyebiliriz? Bu yargımızı genişleterek her şey için aynı şeyi söyleyebiliriz... Hele beş duygumuzu aşan, ruhi tarafımıza taşan meselelerin künhüne varabilmek daha güç!.. Ve daha çok çaba isteyen işlerdendir...

Korku, bilgisizliğin barınağıdır. Bilgiler arttıkça cesarete doğru yaklaşılır...

Herkes cehtinin vasıf ve miktarına uygun olarak nasıplenebilmektedir. Kimseye zorla bir fikir, zorla bir bilgi verilemez... Su koyabilmek için bir kabı olmavana ne miktar su verebilirsiniz?... Susuzluğu da yoksa hiçbir miktar veremezsiniz...

Bırakın siz almak istemeyeni... Öyle açlar vardır ki, bir türlü açlıklarını söyleyemezler... Siz daha çok böyleleriyle meşgul olunuz. Açım deyip geleni geri çevirmek de yok... Varsa doyuracak bir şeyiniz, isteyene vermek gerek...

Bugün aç olmayan yamın acıkmış olabilir... Tokluk geçicidir. Bizce mühim olan a-

cıkılmış bulunan zamandır... Sokakta «Açım!» diyemeyecek olanı da hesaba katmalıyız... Yerini, zamanını, lokmanın biçimini iyi seçebilmeliyiz.

5) Derslerin ve konferansların sizlere ulaştırılabilmesi ve faydeli bir duruma getirilebilmesi, takdir edersiniz ki, bir imkân meselesidir. Talep, tenkit ve ihtiyaçlarınız, bize, sizler için en faydeli olan yönü tayin ettirecektir.

Diğer derslerin ikmalini müteakip göndereceğimiz OKÜLTİZM'in tamamını tetkik imkânını elde edince arzu edilen istifadeyi sağlayabileceğinizi ümit etmekteyiz.

Mecmuada yayınlanmayıp sizlere bir fayde sağlayacağını umduğumuz konferansları da sırası geldikçe sizlere ulaştırmağa çalışacağız.

6) RUH ve MADDE'nin halkın daha çok ilgisini çekebilmesi için tavsiyeleriniz var :

Radyoda devamlı reklâm yapmayı biz de düşünüyor ve imkânlar arıyoruz. Yalnız bir ismin tanıtılması şeklinde bir reklâmdan çok, konuların küçük küçük verilmesini de önemsemekteyiz...

Anadolu gazetelerinin çoğunda bize yardımcı çabalar, reklâmlar müşahede etmekteyiz. Sağolsunlar; imkânlarını esirgemiyorlar... Büyük şehirlerdeki gazetelerde devamlı reklâm, devamlı ilân, şimdilik güç... Sizin de işaret ettiğiniz gibi, yardımcı üyelerimize, bu hususta da çok işler düşüyor...

Özel broşürlere bastırmağı, şimdilik lüzumlu görmemekteyiz. Bu vazifeyi mecmuamız görmektedir...

Duvar ilânları da bir imkân meselesidir...

İkramiye tevziatı ile de ilgi kurmak mümkündür tabii. Fakat buna ne derece deva gözüyle bakabiliriz? Bakabilsek bile maddî gücümüz yeter mi?

Beslenmek için yediğimiz şeydeki tad olmasaydı beslenmemiz herhalde güç olurdu... Taktir ediyoruz... Fakat o tadı verecek tâkat nerede?

Zamanı gelince bu da olabilir... Dünkü imkânlarımızı düşünürsek, bugün çok şeyimiz olduğunu rahatça söyleyebiliriz. Yarın için de özlenilene ulaşabilmek, çabamızla orantılı olacaktır elbet...

Sinema, afiş... ne düşünürsek düşünelim... Bugün için bütün imkânlarımızı kullanmağa çalışıyoruz. Bizim buradan yapamadıklarımızı da yapabilmek sizlere kalıyor...

Hepinizden ihtiyaçlarınızın sorularını bekliyoruz. Bu sorular, sizin ihtiyacınızın sorusu olduğu gibi, çevrenizdekilerin ihtiyaçlarının soruları da olabilir.

İsteyin ki, verelim. Yalnız biz değil; yukarı da böyle verir... Talep bizden, cevap yukarıdan... Aradaki vasıtalar bizi şaşırtmasın: KAYNAK çok yücelerde... Borular, musluklar gerek... İçelim, içirelim. Tadını alamadığımız şeyi verişimiz de değişik olur.

Başarılar, sevgiler.

YARDIMCI ÜYELERİMİZ :

49) A. Celâl Şimşek
Polatlı Postası
Gazetesel Sahibi
POLATLI

50) Mehmet Dinç
As. Sb. Kd. Bş. Çvş.
3. Or. I. Mu. Destek Bl.
ERZİNCAN

51) Cengiz Büker
Çeşme Sk. No. 2/3
Şehremini - İSTANBUL
P. K. 38 Aksaray - ŞEHİR

52) Mehmet Emin Yalman
Erzin Pasajı No. 128
P. K. 31 - İSKENDERUN

53) Bülent N. Veziroğlu
T. C. Ziraat Bankası
Beyoğlu Şubesi
İSTANBUL

54) Adnan Dinipolat
Altındağ Hayri Akmanlar
Mah. 9 No. 11 Muh. No. 315
ANKARA

ZAMAN, MEKÂN VE RUH

Sayın okurlarımızın tetkikine sunduğumuz bu yazı, Hatay vilâyetinin Samandağ kazasında Maliye vergi memuru Ethem Kurt tarafından yazılmıştır. Kendisine teşekkür eder, müteakip yazılarını beklediğimizi bildiririz...

Madde kâinatında bulunan her varlığın kendisine tahsis edilen yerden diğer bir yere hareketi, zamanı, bulunduğu yerler de mekânı temsil eder. O halde zamanın başlangıcı harekettir, diyebiliriz. Esasen varlıklar hareket halindedirler ve hareket etmeyecek olsalardı tezahür etmeletine hiç lüzum kalmazdı. Tabiat üzerinde gördüğümüz hâdiseler mekanizmasının oluşu, tekrar edilen bir hareketin çeşitli vasattaki tesirlerinden ibarettir.

Zamanın bulunduğu yerde bir de mekân olması iktiza eder. Keza bu ikisinin varlığı da ruhun mevcudiyeti ile kaimdir. Hattızâtında ruh, bu kayıtlara mutlak surette bağlı değildir, ama tekâmül icabı, mahdut bir devre için, sâdâkât edecektir ki, hakiki hüviyetinin mânâ ve mahiyetini idrâk edebilsin. Çünkü beşer hayatında, baştanbaşa, kayıt ve şartlara, ister istemez boyun eğmek mecburiyeti vardır. Dünyada gözümüzü açar açmaz şekiller, renkler, başlangıç ve son mefhumları ile karşılaşılıyor; bu muammaları, mahdut aklımızın dar çerçevesine sığdıramadığımız için de çoğu defa hakikatten uzaklaşıp keşmekeş içinde kalıyoruz.

Her hareketin bir başlangıcı, her başlangıcın bir son bulması düşüncesi, madde âleminin câzip hengâmesinin ruhumuza teshiri neticesinde her hâdiseyi bir karara bağlamak, her bilmediğimize bir izah tarzı bulmak, olanca muammayı akıl ve mantığımızın inhisar ettirmek, temavülümüzden ileri geliyor. Bu bakımdan daima tezatlarla, zorluklarla karşılaşmamız mukadder oluyor. Dünyanın realitesi, bugünün hurafası addedilmesine sebep, gene görünüşe aldanmamızın şaşmaz neticesidir. Aldanmak bilgisizliği, bil-

gisizlik öğrenmek hırsını, hırs ıstırabı, ıstırap da selâmeti tâkibceder. Bu akım devam ettikçe akıl ve mantık prensiplerimizde bir değişme, bâsiret ufuklarımızda bir aydınlık belirmeğe başlar.

Ruhu mekâna bağlayan, mekânda da zaman çarkını döndüren yegâne âmil, düşünce melekemizin sonsuz faaliyetleridir. Düşüncenin sukutu ile zaman ve mekân kaydından kurtulmak kaabildir, ama bu bir atâlet telâkki edilmesin. Çünkü faaliyetin zıddı atâlettir. Bizi de en çok yanıltan bu zıtlardır. Her kâinatta atâlet diye bir şey mevzuubahis edilemez. Zira her nihayette de bir başlangıç bulunması bir zarurettir. Faaliyetin durduğu yerde atâletin başlaması icabe derse -başlangıcında son bulacağına göre atâletin de bir nevi hareket ve faaliyet olduğuna kolayca hükmedebiliriz. Başlangıç veya son dediğimiz mefhum, bize göredir. Beşeri bir ifadedir. Yoksa kâinatta bir başlangıç, bir son veya atâlet diye bir şey tasavvur edilemez.

İnsan, her ilham aldığı düşünceyi, inandığı realite çerçevesinde gâye edinir. Bunu gerçekleştirme için bir cehit ve gayret sarfeder. Bu hareketi pasif bir halde ise -ki faaliyetin bu şeklienden görünürde bir hareket farkedilmez- atâlette bulunduğu kanaati bâsıl olur. Görüyoruz ki, maddi imkânlarımızın kısırlığından, bildiğimiz bir hakikati bile çeşitli kalıp ve formüllere dökerek pek cılız bir şekilde anıatabilivorumuz. Halbuki aynı sevin bin mislini pek kısa bir zamanda idrâk etmemiz mümkün olabilir. Bizim idrâkimiz haricinde kalan kâinatşümül öyle faaliyetler vardır ki, eğer birazcık

(Devamı 33. sayfada)

Yunus Emre ve ölümsüzlerin dünyası

*Ben dost ile dost olmuşam
Kimseler dost olmaz bana
Münkirler bakar gülüşür
Selâm dahi vermez bana*

*Ben dost ile dost olayım
Ölmezden evvel öleyim
Cânımı kurban vereyim
Dünya bağı kalmaz bana.*

*Ben âşıkı biçâreyim
Baştan ayağa yâreyim
Ben bir deli divaneyim
Aklım da yâr olmaz bana*

*Sanurlar ki ben deliyem
Ben dost bağı bülbüliyem
Mevlânın kemter (zavallı) kuliyem
Kimse baha saymaz bana.*

*Derviş Yunus nice diyem
Ben bu cihanı terk idem
Yanyana dosta gidem
Derde hicâb olmaz bana.*

Yeryüzünde yaşanan hayat bir çeşit değildir. Bazı insanlar için tatminlerin tatmimsizlikleri takib ettiği, zaferleri mağlûbiyetlerin kovaladığı, sevdiklerin kaybolup gittiği, zevkler ve azapların anaforları içinde insanın şaşkınlığı bir acayip beldedir. Önünde sonunda ölüm gelir insanı götürür.

İnsan bu tehdidin altında ne yapacağını bilmez. Sayılı günlerinde kendini ilelebet payidar gören bir hükümdar düşüncesizliği içinde kendini avutmaya çalışır.

Bundan başka bir dünyanın da var olduğunu hissedemesek bile, önce böyle bir dünya hakkında söylenenleri inceleysek ne kaybederiz?

Böyle bir dünyanın varlığına inanmayanlar bakar gülüşür. Meselâ üstün bir duygu ve hisle hareket eden bir insanın kaba huylu başka insanlar tarafından hor görüldüğü ve aptal sayıldığı hepimizin malûmudur.

Ölmek, acaba o kaba saba değerlerin baha biçilmez sandığı dünyaya mı ölmektir? Fikir uğruna varlıktan kaçanlar böyle bir ölümle ölüp, başka bir hayat yaşamıyorlar mı?

Akıl böyle bir dünyanın sezilişine kâfi gelmemektedir. Zira bu akıl, bize belletilenlerin dışına çıkamayıp mahdut bir mekânda iş görebilen bir melekedir. Meselâ vicdanımızın emrettiği bir şeyi aklımız kabul eder mi acaba?

Bu cihanı terk etmek, cihanda en çok değer verilen kıymetleri bırakmak demek değil midir? Acaba daha üstünlerini sezemeyen öbürlerini bırakabilir mi?

İncilde, İsa şöyle demektedir: «Eğer dünya sizden nefret ederse, bilin ki, sizden önce benden nefret etmiştir. Eğer dünyadan olsaydınız, dünya kendisinin olanı severdi.»

Kur'anda şöyle denilmektedir: «Biri tatlı ve susuzluğu giderici, diğeri tuzlu ve acı iki deryayayı, birbirine karıştırmadan aktıran, aralarına kudreti ile bir engel, aşılmaz bir serhat koyan O'dur.» (Furkan, 53)

Rüyalar ve Yorumları

(Geçen sayıdan devam)

Hazırlayan: Ergün ARIKDAL

ŞEKİL VE EŞYA SEMBOLLERİ :

Modern yorumculara nazaran eşya şekil ve görünüşlerinin, rüyaların jenital men'şe ile alâkasını tesis etmesi bakımından önemi çoktur. Tabii bu görüş psikanalistlerin iddialarıdır. Halbuki mesele bu kadar basit değil olsa gerek.

Türlü şekiller, insanda, pek eski sembollerin bir arda kalışı tarzında önemli tesirlere sahiptir. Meselâ bir daire, üçgen, yıldız yahut düzgün olmayan geometrik şekiller pek çok hakikatlerin ve ruhi durumların ifadesi olmaktadır.

Daire görmek ruhi bir tecrit ve çaresizliğin ifadesi olabildiği gibi, zihni inkişafı, yüksek idcali ve zihnin belirli bir konuya saplantısını da ifade etmektedir. Daha önceleri de demiştik ki: her rüya, onu görenin durumu ve ihtiyaçları ile ilgilidir.

NEBAT ve HAYVAN SEMBOLLERİ :

«İyilik ve Kötülük Ağacının meyvası» olan elma, bilginin sembolüdür, derler.

Çiçek ruhu ifade eder. Şayet çiçekler renkli ise, insanın ruhsal kuvvetlerindeki

özel bir hali ifade ediyor demektir. Çiçekler insanın ceheti yaptığı işlerin semerelerini belirtir.

Çiçekler ümit ve mutluluğun nişanesidir ki renklerinin de ayrı ayrı maksatları vardır.

Tecrübî spiritizmada, degajman (ruh ve beden münasebetinin sun'î gevşemesi) hallerinde süjeler, umumiyetle, yeşil ormanlar arasından geçerler. Şu anlaşılıyor ki, nebat sembolleri, ruhun daha üstün faaliyetlerini ve hislerini ifade etmektedir.

Hayvan sembolleri oldukça eskidir. Yunan ve Roma ilâhları ile kahramanlarını ifade eden bir takım hayvan sembolleri mevcuttur.

İlahların muallimi : Jupi-

ter, kartalla; kibirin ilâhı Junon tavuskuşu ile; Minerva: sanat ve bilgeliğin ilâhesi, baykuşla; Avcılık ilâhesi Diana da geyikle sembolize edilirdi.

Eski medeniyetlerde öküzün (meselâ, eski Mısır'daki mukaddes Apis öküzü) ifade ettiği manâ dinî mahiyette idi.

Rüyalarda, umumiyetle, hayvan imajları erkek, aktif prensibi ifade etmektedir. Rüyalarda beliren hayvan sembolleri, ilkel şekilleriyle, ruhi enerjiyi, şekil değiştirmek isteyen insiyakî kuvvetleri temsil ediyorlar. Ayrıca insanın derunî hayatıyla alâkalı mücadele mevzusu da söz konusudur. Yılan, akrep, böcek, örümcek nefsanî bağları, ihtiras ve kin gibi geri temayülleri ifade ediyorlar.

Bununla beraber yılanın oldukça çeşitli mânâları tesbit edilmiştir. Yılan, ki yaratıcı erkek (aktif) kudretin sembolüdür, hayat hamlesi yahut insiyakî kuvvetlerin evrensel temsilcileridir. Çok değişik veçheleri vardır ve rüyaları karışık, tehlikeli hale getirirler. Bilhassa zehirli yılan cinsinden olursa. Bütün soğukkanlı hayvanlarda olduğu gibi, insanın yüksek ve yüce ruhunun ilâhî tabiatına zıt temayül ve tesirleri ilham eder.

Yılan sembolü, kımıldanışı ile, yeniden meydana gelmeyi, silkinme ve toparlanmayı ifade ediyor. Kanatlı bir yılan sülhün temsilcisidir derler.

Nihayet, yılan hayır ve şerrin endişe verici ve tehlikeli bilgisinin de sembolüdür. Nasıl olmasın? Adem ile Havva'yı kandıran şeytana ortaklık etmedi mi? Kısaca yılan, cismanî varlığının soğukluğuna ağmen, umumiyetle, iptidâî temayüller altında, ruhanî prensibi ifade eder. Bu mânâ muhteviyatı bakımından balık sembolleri de zikre değer.

Balık serbestleşmek isteyen enerjinin evrensel büyük sembolüdür. Yeniden doğuş (rönesans), hayatîyetin tazelenmesini temsil eder. Balığın rüyada görünüşü insanın kendi hayatî kuvvetini elde etmesidir.

MADEN SEMBOLLERİ :

Altın, gümüş, bakır, de-

mir, kurşun v.s. gibi rüyalara giren ve türlü mânâlar gizleyen madenleri biliriz. Kısaca bahsedersek: gümüş, dünya zenginliği ve dünya güçlüğü ile ilgilidir. Bakır: derin his hayatı, saadet v.s. yi; demir: sağlam dostluk, başarı, ihtiraslı sevgi v.s. yi; kurşun: beklenmedik zenginlik, samimî arkadaşlığı, ifade etmektedirler.

RENK SEMBOLLERİ :

Renkler rüyaların yorumlamasında birinci derecede rol oynar. Öyle ki, toplum hayatında, dinsel törenlerde, askerî kıyafetlerde, bayraklarda, işaretlerde ve özellikle dinsel elbiselerde rengin çok önemi vardır.

Keza, renklerin ruhî hayatımızda, hatta uzuvlarımızın idaresindeki önemli rolü ilim adamlarınca iyice anlaşılmıştır.

Biliyorsunuz ki, renkleri sıcak ve soğuk renkler diye ikiye ayırıyoruz. Kırmızı ve sarı gibi sıcak renkle müş-takları hareket, kuvvet ve neş'enin mezcolduğu duyguları; Mavi ve menekşe gibi soğuk renkler ise sükunet ve samimiyeti ilham etmektedirler. Bu temele dayanan renklerle tedavi usulü, modern ve eski hekimliğin istifade ettiği şifa vasıtası olmuştur.

Renkli rüyada yahut rüyalardaki renklerle organizmamız arasındaki muvazeneti tetkik eden çağdaş ilim adamı, Amerikalı Dr. W.

Thribbs'dır. Bu zata göre, mahrumiyet içinde bulunan mahkûm ve kutup seyyahlarının hissettikleri ile uyku halindeki sembollerin ifadeleri birbirine yakın mahiyettedir. Hemen hemen aynı renk ya da renk nüansları tekrar olmaktadır. Meselâ kırmızı, asabî çökmeyi, felci, organik ataleti belirtmektedir. Mavi asabî bir hali, migreni, organlardaki hararet artışını intizamsız uykuları ortaya koymaktadır.

Dr. Thribbs'e göre :

Menekşe rengi derin düşünce, aslî sebeplerin tahli-li, sır bulma zevkine uygun gelen renklendir ve bu renkteki rüyalar asabî dermansızlıkla ilgili olarak meydana gelmektedir.

Sarı ve turuncu renkleri bronşit, kabızlık ve müzmin romatizmalı kimselerin rüyasal renkleri olmaktadır.

Çividi renk'ler görünen rüyalarda ise mide hastalıklarını sahneye çıkarmaktadır.

Esas itibarıyla rüyalardaki renklere geçmeden önce günlük, uyanık hayattaki renklerin bilinen mânâlarını incelemek, insanın günlük şuur tecrübelerindeki yerini tayin ve tesbit etmek daha faydalı olacaktır. Renkler başlı başına bir ilim dalıdır; hele rüyalardaki renklerin yorumu pek çok ilim dallarını ihtiva etmektedir zennediyoruz. Gelecek yazımızda bunlara tekrar temas edeceğiz.

(Devam edecek)

BİR SIR BİR IŞIK BİR de...

Bir sır var, çözdüklerimizden başka!
Bir ışık daha var bu ışıklardan başka;
Hiç bir yaptığınla yetinme, geç öteye:
Bir şey daha var, bütün yaptıklarından
başka.

Ömer Hayyam

Yazan : Ergun ARIKDAL

«Sana diyeceklerim var; gel şöyle,
Bağdaş kur, gözlerin yum.
Bağdat'daki sağır sultan bile duydu».

Bilinirin encamı: ne bilinmez olmak ne de bir sır; bilinir olan lâkin nasibedilen bilgiler. Bilgi kısım kısım, bilgi bölük bölük; bilgi alınır bilgi verilir.

Anlayıp bilinmeyen, kavranıp çözülmeyen ne var ise sonunda senin, seninle olanın olacaktır. Çözdüklerimiz, çözemediklerimizin yanında dünyada kum taneli gibi cüssesiz; gün ışığında mum ışığı kadar fersiz; kâinatlar boyunca mesafesizdir.

Bir ışık var: adı VİCDAN. Bu ışık o ışık: hem karanlık hem aydın. Taşıyan için hakikat itibarda, zorluk müşkil, körlük geride kalır. Aklın çözemediğini, gözün görmediğini, dilin diyemediğini: çözer vicdan, verir vicdan, görür vicdan.

Ya elindeki ışığını ardında tutanın, hali nicedir? Parlak meşalenin saklı olması onu saklayanın gözünde kararmış. Hiç yanıp duran ışığa, bu nur saçmıyor denir mi? Körler bile aydınlığı karanlıktan ayırırken, vicdan sesi, zulmet dehlizinde mahpus durur mu? Nurunu karanlığa sereceği gün de var: işte O GÜNDE herkes boy boy ayrılır: saçtığı ışığın, aydınlattığı yerin endazesıyla.

**BAĞDAT'DAKİ SAĞIR SULTAN!
BAĞDAT'DAKİ SAĞIR SULTAN!**

Bütün yapılanlar, yapılacak olanların ne başı, ne de sonu. Bir yapılan bin yapılacak olandan evlâdır: ta ki, vicdan ile yapılmış ola. İyiniyet ile yapılmış ise eğer, neticesi semeresiz bile olsa makbuldür; fakat semereli olsa daha makbuldür.

Vicdan meş'alesinde pervaneler gibi dönüp duran, BU kim? Kendini dağlar kadar

yüce, kuyular boyunca cüce eden insandan başka kim olur? Düşünülen ile yapılan aşkın bereketidir. Bereketli olanlar için ne başta ne de sonda tereddüt yok. Çünkü onlar duvarın bu yanında, ötesindeymiş gibi durur da öylece emrolunduğu gibi yaşar. Derdi, davası duvarın ötesine geçmek, üstün olanı bilmektir.

Diken güle diken, Yele Aslana yük, Vicdan insana dert midir? Sırrın ışığında öte-leri görenler için, ne sır sır; ne öte öte olur. Hepsi tek bir hakikat, hepsi mutlu bir lütuf: ALLAH BİR, de ki gönlün gözün açıl-sın; İMAN BİR, de ki yolun izin seçilsin; VİCDAN BİR, de ki her işin rast gitsin, koruyucun çoğalsın.

**HELE İYİ DİNLE!
HELE İYİ DİNLE!**

Bir varmış, bir de yok olmuş görürsün: Düşünürsün. Derdine derman olan, elinde ferman oldukça (o gün, ah o günde) bir sen var ve bir de gene sen. Yaptığının temiz semeresi oğul balı gibi; verdiğiğin, gönlünce dediğinin, iman ile ördüğünün hepsi senin, benim, cümlemizin akıbeti.

İnsan! İnsan! Senin sırtına vurduğunu dağlar taşımazken, vicdanın, sevginin sana vurduğunu sen niye taşımazsın? Hak'kın kolu uzun, «şah damarından da yakın» iken, vevseseli bir fesatçı nefesine ünsiyetin pek yersiz, hem de densizliktir.

Sırrını bilen bilir, ışığını veren verir; il-lâki sen doğru yolda ol da gönlün kocamasın, gücün azalmasın. Bak gör o zaman Hak'kın işini.. Sırtındaki kâinatın yükü de olsa ruhundaki atçe cehenemler secde eder, cennetler secde eder; lütuf inayet senden baş-

(Devamı 34. sayfada)

Ruh dostlarımızdan

(13. sayfadan devam)

Öğünen ona hasret çekendir. Kavuşan öğrenmez. Esasen büyüklük içinde olan daha çok büyükleri bildiğinden söylemeye dili yetmez. Her şey muhakkak isbatla olmaz ki. Maddî işlerde belki şahide lüzum vardır; manevî kudretler her an kendi varlığını içe duyurur, kalbi doyurur. Doyan başka şey istemez ki, onu yanıtacak yol yok ki yardımcı arasın. İman inanış demektir. Bu tam olunca (kalbler dolunca kavuşulur huzura.

Her tebliğde herkes bir şeyler bekliyor. İçden dilekler diliyor. Dileğin temiz olunca, Allahı bulunca hiç şüpheye yer kalır mı? Yalnız her şeyde bir fedakârlık gerektir. İçinden duyduğunu bütün ruhunla tekrarlamak yekdir. Ben de onu yerine ulaştırıcı bir nefes, isteklerinize niyazımla yol veren bir sesim...

Sözünüz ruhunuzun aksile gelirse huzura yaklaşması kolaydır.

Başkasının şifasına koşan, gayre yardım için dağları aşan, içinden iyilik taşana ne mutlu.

Üzülenle birlik ağlayan, huzurda başkası için de el bağlayan her yolunu şaşırana bir yol sağlayan, ne büyüktür.

Yaptığınızı göreceksiniz, sevindirdiklerinizle birlik gülecek yine bize döneceksiniz. Ne güzeldir.

Şad olunuz, nuru bulunuz.

Zaman ve Mekân

(28. sayfadan devam)

bahsedilecek olsa, deli damgasını yemek ve her türlü hakarete mâruz kalmak işten bile değildir. Esasen böyle bir realiteyi sezinlemek, duyulduğu gibi açıklanmasına imkân vermez. Çünkü kâinattaki nizam, insan gibi düşünmeyen, her türlü ihtirastan âri bulunan öyle bir İlâhi Plândır ki, orada akıl ve mantık neyi halledebilir? Mantık üstü bir kudrete kim boyun eğmez? O, herşeyde, herşey de onda olan sonsuzluk âleminin âmili, her şeyi ihata etmiştir. Bu bakımdan her şeyin adını koyan ve icat eden, zaman ve mekânı da tefrik eden bizleriz. Hakikatte ise, herşeyin varlığına veya yokluğuna ait edinen kanaatlerimizden başka bir şey yoktur. Kâinatta birden başlayarak sonsuzluğa doğru uzanan daireler vardır. Her dairenin kendine göre hususiyetleri bulunur. Her mahlûkun bulunduğu daire kendisinin en gerçek realitesini temsil eder. İnsanların ayrı ayrı

görüş sahibi olmalarının ve bulunduğu âlemden dem vurmalarının sebebi, etrafını saran dairenin bahsettiği imkânlar nisbetindedir. Neden bir geri kafalıya nasihat kâr etmez? Çünkü onun çerçevesi daha dardır. O çember ancak hâdiseler balyozu ile kırılmaya ve genişlemeye müsaittir. Tanrı öyle bir âlem yaratmıştır ki, imkânlarla doludur. Bilmediğimizi inkâr etmek hiç bir zaman lehimize bir kazanç temin etmeyeceği gibi körü körüne kabul etmekte de bir fayda görülmez. İmkânlar âleminin sonsuzluğundan istifade etmek ve İlâhi Muradın âhengine ayak uydurmak, ileri hamleler yapmak, bizlere düşen vazifeler olduğuna samimiyetle inanmak ve bizi bekliyen sonsuz saadetlerin kucağına atılmak için, ruhu baskı altında tutan her türlü ihtirastan sıyrılmamız; her kaydın bir vasıta olduğunu, her düğümün bir çözümü olabileceğini bilmemiz ve hareketlerimizi ona göre ayarlamamız icab ediyor.

Filipinlerde kansız ameliyatlar

(21. sayfadan devam)

Filipinli Şifacı Terte, kollarını hastanın üzerine yukarı kaldırdı, parmakları hastaya doğru sar-
kar vaziyette idi, bir müddet böyle durdu sonra kollarını hastanın üzerine indirdi ve elleriyle
kalp nahiyesini hafifçe masajlamağa başladı. Bu ameliye on saniye kadar sürdü, sonra siyah bir
obje'nin hastanın göğsünden dışarı çıkmakta olduğunu gördüm. Bu bir kan pıhtısı idi! Ve
göğüs hiç bir şekilde açılmamıştı, fakat pıhtı, içeriden dışarı çıkarak Terte'nin avucuna düşmüştü.

Pıhtı baş tırnağım büyüklüğünde ve çok kanlı bir halde idi, buna rağmen, hasta üzerinde
herhangi bir kan izi yoktu. Hasta tamamen ayık ve normal halde bulunuyordu. Hatta ameliye
esnasında, bana, hiç ağrı duymadığını, içinde bulunan ve kendisine ıztırap veren şey'in kay-
bolduğunu söyledi.

İkinci ameliyat, müzmin apantisitlen mustarip 60 yaşlarında bir adam üzerinde tabik edil-
di. Şifacı Terte adamın vücudunu aynı şekilde masajlamaya başladı, sonra eller apantisit bölgesi
üzerinde durdu ve orayı masaja başladı, elleri yavaş yavaş kalkıyordu ve hayretle 3 cm.lik bir
yaranın belirmekte olduğunu farkettim, tam apantisit bölgesinde! Yaranın gelişmesini dikkatle
takip ediyordum, işte nihayet apantisit, görünmez bir kuvvetle dışarı süzülüyordu. Terte apant-
siti aldı, şiş ve iltihaplıydı fakat kansızdı, onu bir kavanoza koydu. Sonra Terte ellerini ihtı
mamla yaranın iki tarafına koydu ve yavaş yavaş onu kapar gibi hareketlerde bulundu, elleri
cilde temas edip etmediği pek belli olmuyordu, sadece ihtımamla geziniyordu. Bir müddet sonra
elini çekti, yara kapanmıştı, hatta izi bile belli değildi. Hasta normal bir halde bütün ameliyeyi
takip etti.

Bir sır, bir ışık

(32. sayfadan devam)

kasına verilmedi bile. Davranmak, işlemek; en
güzeli, en makûlü yapmak; bulmak, buldurt-
mak; almak, aldirtmak; görmek, gözetmek
hep senin mertebelcrin, hep senin İNSAN!

Ne ümit, ne feyz, ışık, bu ne aşk TAN-
RİM! Sana yol çok, biz de derman yok.
«Halife ettim» «edin yeryüzüne, akibet biz
uyduk şeytan sözüne, niceden sonra düştük
şimdi izine. Yol iz bilmez iken, rehberlik et-
tik; lâf söz dinlemezen dilbazlık ettik; E-
MİR dedin tutuldu, SEV dedin sevildi, AĖ-
LÂK dedin izinde gidildi: şimdi de Bilgi der-
sin, ÖDEV dersin. Ne etsek? Ne eylesek?
Kor gibi yanar içimiz, gene biz bize kaldı

Etnoloji

(24. sayfadan devam)

BU BİLGİLER NEREDEN GELİYOR?

Avustralyalıların alet yapmaktaki geri-
likleri ile bu ignamların hazırlanış metodun-
daki karışıklık arasındaki ziddiyete dikkati
çekmeliyiz. Çok zor hazırlanan bu yiyecek
çeşidi uzun bir araştırmanın sonunda bu-
lunmuş değildir. **Görünmeyenin** kullanış u-
suliyle birlikte bir vergisi gibi kabul edil-
mektedir. Şu halde «İptidaî» insanın muhte-
lif meyvaları tadıp mukayese ederek ken-
dine iyi gelenleri seçtiği hakkındaki basit te-
oriyi bırakmak zorundayız.

işimiz, içimizi dışda, bilgini baş'da tutmadık-
ça; yaman düşman benlikte savaş açmadık-
ça, ne biz bizden geçeriz, ne de SEN'den.

RUH ve MADDE'nin 5. CİLDİ ÇIKTI

Beş seneden beri sizlere hizmet edebilmek için bütün imkânları ile
çalışan mecmuamızın 5. cildi satışa çıkarılmıştır.

Cilt fiyatı : 25.— T.L. Cilt kapağı : 5.— T.L.

Sipariş adresi : **RUH ve MADDE**

P.K. 1157 - İstanbul

Kadında Şahsiyet

(9. sayfadan devam)

lar ince, belirsiz, ihmal edilebilir sayılmak tadır. Hatta bu haller normal bile kabul edilmektedir.

Fakat, klinik ve lâboratuarda değilse bile tarihte müşahede ettiğimiz bir hakikat vardır ki, insan en dramatik (acıklı) zamanlarda bile, hakikati ve bilgiyi aramıştır. Son zamanlarda ruhî olarak sıhhatli insanlar üzerinde yapılan araştırmalar, normal insanın daima büyük problemlerle ilgilendiğini ve bunun bir normallik karakteristiği olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bir fikrin insanı nasıl sürüklediğini asla bilmemiş, meçhulü aydınlatmayı hiç denememiş, bir şey yaratmaya çalışmamış insanlar, kadın olsun, erkek olsun, kelimenin tam manâsiyle insan sayılmazlar.

1930 senelerinde profesör Maslow'un araştırmaları şu hakikati ortaya koymuştur: Çalışan, bir meslek sahibi olan kadınların cinsel hayatı da tamlık içerisinde geçmektedir. Aksine pasif, ev kadını tiplerinde firijidite ve tatminsizlik halleri ekseriyettedir.

Daha üstün bir ruhî hayat yaşayan şahıslarda cinsel tamlık mevcut olduğu gibi bu şahısların en belli başlı gayeleri ne cinsiyet hatta ne de aşk olmuştur.

Bunlar mahrumiyetlere de daha çok dayanabilmektedirler. Onlar cinsel hayatı normal yaşayabilmekle beraber bu onların hayat felsefelerinde birinci plânı işgal etmektedir. Uzun seneler birlikte yaşadıkları eşlerine daha çok bağlanabilirler ve şahsiyetlerinden de kaybetmezler. Bu şahıslar kendilerini çok normal hissetmekte, ruhî olarak da «çıplak görünmekten» korkmamaktadırlar. Hatalarının görülmesinden ürkmemektedirler. Zaaflarını, fizik veya ruhî kifa-yetsizliklerini saklamamaktadırlar.

Bu kimselerin aşkları, aşkın umumi tarifinden ayrılmaktadır; şahsiyetteki bir geldiği kapatmak için değil, bir verme - aşkı, kendiliğinden bir hayranlıktır. Böyle menfaatsiz bir hayranlık, eskiden beşer üstü görülebilirdi. Fakat Maslow'un dediği gibi: «In-

kişaf etmiş, olgun insan varlıkları, evvelce tabiat üstü olarak kabul edilen karakterler arzotmektedir».

Zamanımızın sosyolog, psikolog ve filozofları haklı olarak bir varlığın kendini daha mükemmel ve tam olarak ortaya koyabilmesi problemi üzerinde durmaktadırlar. Eski düşünürler insanı yaptığı işe göre tarif ederlerdi. Bir adamın işi, yeme, yaşama ve yaşadığı muhite göğüs gerebilmek içindi ve onun şahsiyetini meydana getiriyordu. Bu manâda sadece yaşamak için yapılan bir çalışma biyolojik bir faaliyet sayılabilir. Fakat bugün problem inkişaf etmiştir. İnsanın çalıştığı iş cemiyetteki yerini tayin ediyorsa **insanın kendi şahsiyeti de çevresini değiştirmektedir!**

Artık çalışma sadece biyolojik bir geçim vasıtası olarak mütalâa edilemez. Fakat bir «ben» elde etme yolu ve beşerî tekâmülün bir vasıtası olarak ortaya çıkmaktadır.

Eğer kadınlar olabilecekleri bütün şeyleri gerçekleştirmekte kabiliyet göstermezlerse, kendi insanlıklarına ihanet etmiş olurlar. Bu gün birkaç senenin ötesindeki bir istikbale atılmak yolunda ne bir gaye ne de bir ihtirası olan kadın, bu seneler zarfında süreceği biyolojik hayatla adeta intihar etmektedir.

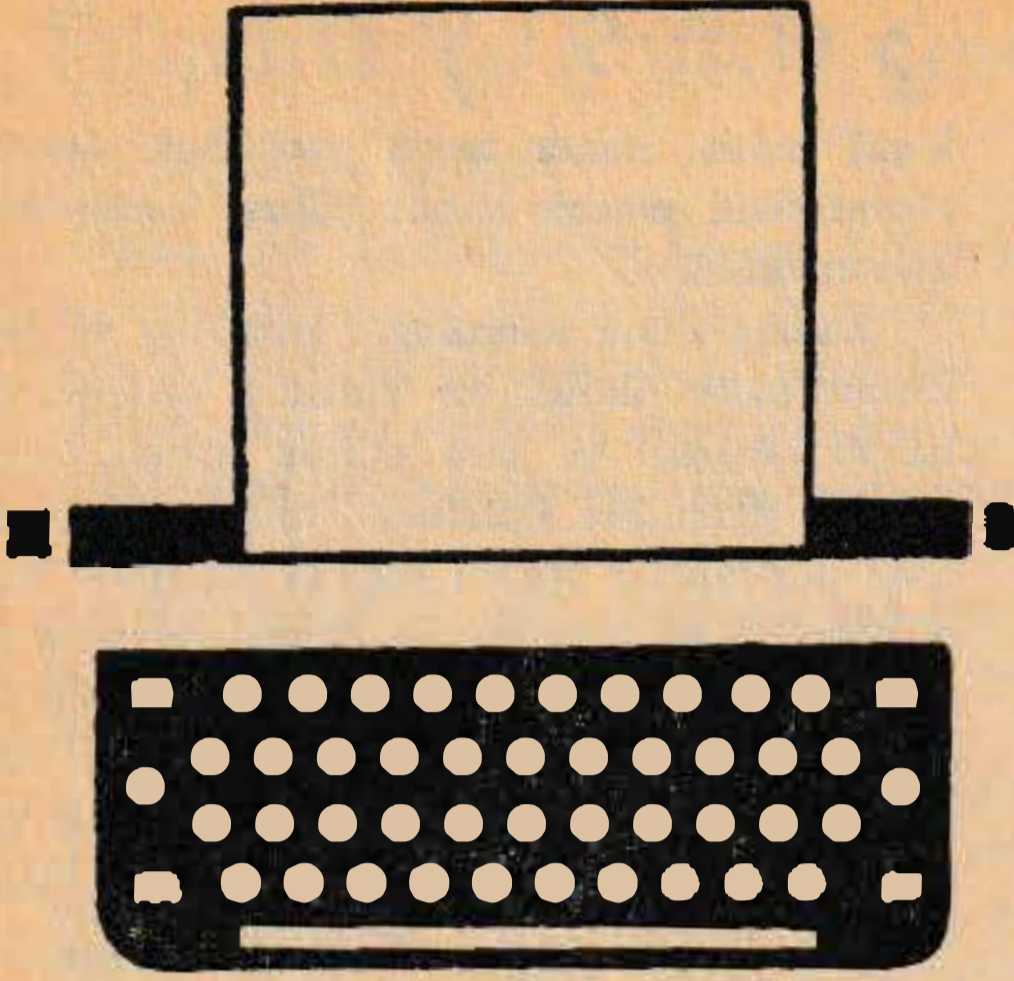
Yarının çocukları

(3. sayfadan devam)

Onların bir çok evvelki hayatları vardır. Onlar bir takım fikirlerin sahibi olmuşlar, bunları denemişler, doğru yanlış neticeler elde etmişler, ölmüşler; bu elde ettiklerinin muhasebesini yapmışlar; yeni fikirler elde etmişler ve bunların tatbikatını görmek üzere tekrar yeryüzüne inmişlerdir.

Açıkçası, onlar bizden ileridirler. Bizler de hiç olmazsa, onları çocuk yerine koymayalım; kendilerine lâzım gelen dikkat ve alâkayı esirgemiyerek onlarla problemleri açıkça tartışalım.

Hâlâ kendimizi «Olgun büyükler» olarak görmekte devam edersek korkarım haksız çıkanlar bizler olacağız.

Okuyuculara CEVAPLAR

Sayın İbrahim Tosunoğlu — İZMİR

«Kıymetli Ruh ve Madde Mecmuasını her ay İzmir bayilerinden alıp okuyorum ve çok istifade ediyorum. Meemuanız gençliği ve hatta ihtiyarları materyalistlerin zehirli telkinlerinden koruyup maneviyatımızı yükseltiyor. Yalnız bu hizmet büyük bir değer taşıyor, çok teşekkürler...»

Demek bir çok seviyelerden sizlere yardımcı olmaktayız. Bu, bizim tek beşerî mükâfatımız ve gayemizdir. Şimdi suallerinizin cevaplarına gelelim :

1 — Determinizim nedir? Diyorsunuz. Determinizmanın diğer adı İcabî'yedir. Kaderî yeciliğe karşı kullanılırsa da, bu hal mukadderat mcs'elesinin iyi kavranılmadığından ileri gelmektedir. Kısaca, determinizma hareketten önce (gerek ruhî, gerek maddî) onu zorunlu kılan sebeplerin varlığı demektir. Hiç bir şey sebepsiz değildir. Bir şey olmuşsa, bir sebebin icapları ortaya çıkmış demektir. Bu itibarla bütün kâinat olayları, zorunlu bağıntılarla birbirine bağlıdır. Öyle ki, her olay, kendinden evvelki olaylar tarafından hazırlanmıştır; o da kendisinden sonraki olayları hazırlamaktadır.

Ruhi ve Maddî Determinizmalar olabilir.

Bütün hareketler ruhîdir veya maddîdir demek, doğru bir düşünce olmasa gerek. Dünyamızda her iki müessiriyet de mevcut

tur. Ruh maddeye, madde ruha tesir etmektedir.

2 — Kader, mükâfat ve mücazat meselesinin determinizma karşısındaki durumuna gelince :

Anlaşılmıştır ki, insan ne ekerse onu biçecektir. Bu, yakut geçmiş hayatlarımızda yaptığımız fiillerin türlü görünüşler ve âkîbetlerle yeni yeni olaylara sebep olacağı açıktır. Kaderimiz bizim yaptıklarımız ile bizim ihtiyaçlarımızın karışımından doğan bir icaptır. Öyle ki hem yaptığımız fiillerin neticesini fiil olarak alırız ve hem de başka zor - kolay şartların empoze edilmesine müstahak oluruz. Eğer hâdise ıstırap, meşakkat ve zorluktan ibaretse biz buna, kendimizce, mücazat deriz. Aksi durumda, mükâfat olur.

Şüphesiz ne mükâfat, ne de mücazat bizim anlayışımızla değerlendirilemez. İnsan türlü türlü hayat olayları ve ruh halleri içinde, tekâmül ederek ilerler; kâh acı, kâh tatlı.

3 — Dua ile determinizma arasındaki alâka şüphesiz, müsbettir. İnsanın dua etmek ihtiyacıdır önce.

Böylece insan, ruhî plânlardan gelen tesirleri almak yolunda gayret gösterir. Ruhî beslenmenin bir yoludur. Dualarımız ihtiyacımız olan şeyleri ne arttırır ve ne de eksiltir; fakat onların vasıflarını ve derecelerini

daha müsait hale getirir. Tabii ki böyle bir halin doğması için liyakat kazanmışsak.

Selâm ve Sevgiler.

Sayın Kâzım Erkandır — BAKIR

1 — Varlıkta, yahut daha müşahhas olması için insanda tekâmülün belirtisi onun geçirdiği durumlarla ilgilidir. Aklın, mantığın, iradenin inkişafına paralel olarak insan, nefsaniyetinin türlü derecelerinden geçerek, derin ve geniş bir anlayışa ve şuur bütünlüğüne sahip olur. Tesir sahası artar, idrakî ve bilgisi genişler, başkalarını kendinden ziyade düşünür ve onları vicdanî ve bilgisinin emrettiği yolda görüp gözetir.

Şu hale göre ölçü, varlığın nefsaniyet dedesi, idrakî ve insanlara karşı yaptığı yardımın şumûlüne göre olacaktır.

2 — «İnsan ne ekerse onu biçer», ektiklerimizin hepsi aklımızın tohumudur, diyorsunuz. Fakat «akıl dahi hatadan sâlim midir?» diyerek de çelişik bir durumu belirtmek istiyorsunuz.

Hatalı veya hatasız, nefsanî yahut diğer-kâm hepsi ruhunuzun faaliyetidir, aklımızın değil. Akıl ruhun tatbikatında ölçü ve faydayı temin edici, belirli kaidelerle çalışan bir vasıtasıdır. Ne var ki hatadan salim olmayan bir akıla sahip olmak insanın kaderidir. Bu tekâmül mertebesinin icabında noksan, hatalı bir akıl melekesine sahibolmak da vardır.

Bu yüzden mes'uliyetimiz aklımız ve vicdanımız nisbetinde olacaktır. Merak etmeğe değmez. Yeter ki biz iyi niyetle hareket edelim ve dürüst işler işleyip vicdan sesimizi yerine getirelim.

Selâm ve Sevgiler.

Sayın Yalçın İçme — EDİRNE

1 — Araştırmak ve sormakta isabet ettiğiniz bu iki mevzuu, his ve vicdan kademeleri hakkında Ruh ve Madde'nizde bilgi vermeğe çalışıyor ve çalışacağız.

2 — Tatbikî spiritizma ile nazari spiritizma diye bir ayırma gitmek insanı şaşırta-

bilir. Spiritizma, gerçek ve yüksek manâsıyla, ruhun ruha verdiği bilgi ile tatbikat yaparak, idrakî arttırmak ve ruhun maddeye galibesini temin etmek mesleğidir, metoddur. Bilgisiz tatbikat olmayacağı gibi, bilgi hasıl olmayacak tatbikat da yoktur.

3 — Dinî tebligatın sırası şöyledir ki biz, daha ziyade, Mukaddes Kitapları kastediyoruz :

Tevrat, Zebur, İncil, Kur'an. Hepsinin Türkçeleri mevcuttur. Bütünü ile hepsi Allah'ın Bir'liğini ve doğruluğu bildirir ve insanların realitelerine göre bunlara ulaşabilmek için metod ve şartlar vaz'ederler.

4 — Hâdiseleri iyi müşahade edersek, onlardaki manâyı kavradığımız gibi sebebi ve neticesini de görürüz. Bu ise ruhu kemale götürür. Ayrıca her olayda Yüksek İdare Mekanizmasının şuurlu ve idrakli eli vardır. Bu unutulmamalıdır.

Selâm ve Sevgiler.

(RUH : 417)